

ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ

BAĞLAMAMA

10. SINIF

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ

TÜRK VE BATI MÜZİĞİ ÇALGILARI

BAĞLAMA DERS KİTABI

10. SINIF

YAZARLAR

Ali Kazım AKDAĞ
Uğur Yalçın DERİN

DEVLET KİTAPLARI
İKİNCİ BASKI

....., 2012

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 4770
DERS KİTAPLARI DİZİSİ.....: 1386

12.?.Y.0002.3934

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör : Çetin TUNCER
Dil Uzmanı : Ekrem ÖZNALBANT
Program Geliştirme Uzmanı : Muharrem Hilmi AKBULUT
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı : İsmail GÜNDAY
Rehberlik Uzmanı : Meral PARLAR
Görsel Tasarım : Füzûzan ŞİMŞEK
Zeliha POYRAZ

ISBN 978-975-11-3359-5

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 07.07.2009 gün ve 101 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 19.03.2012 gün ve 3398 sayılı yazısı ile ikinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kâhraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

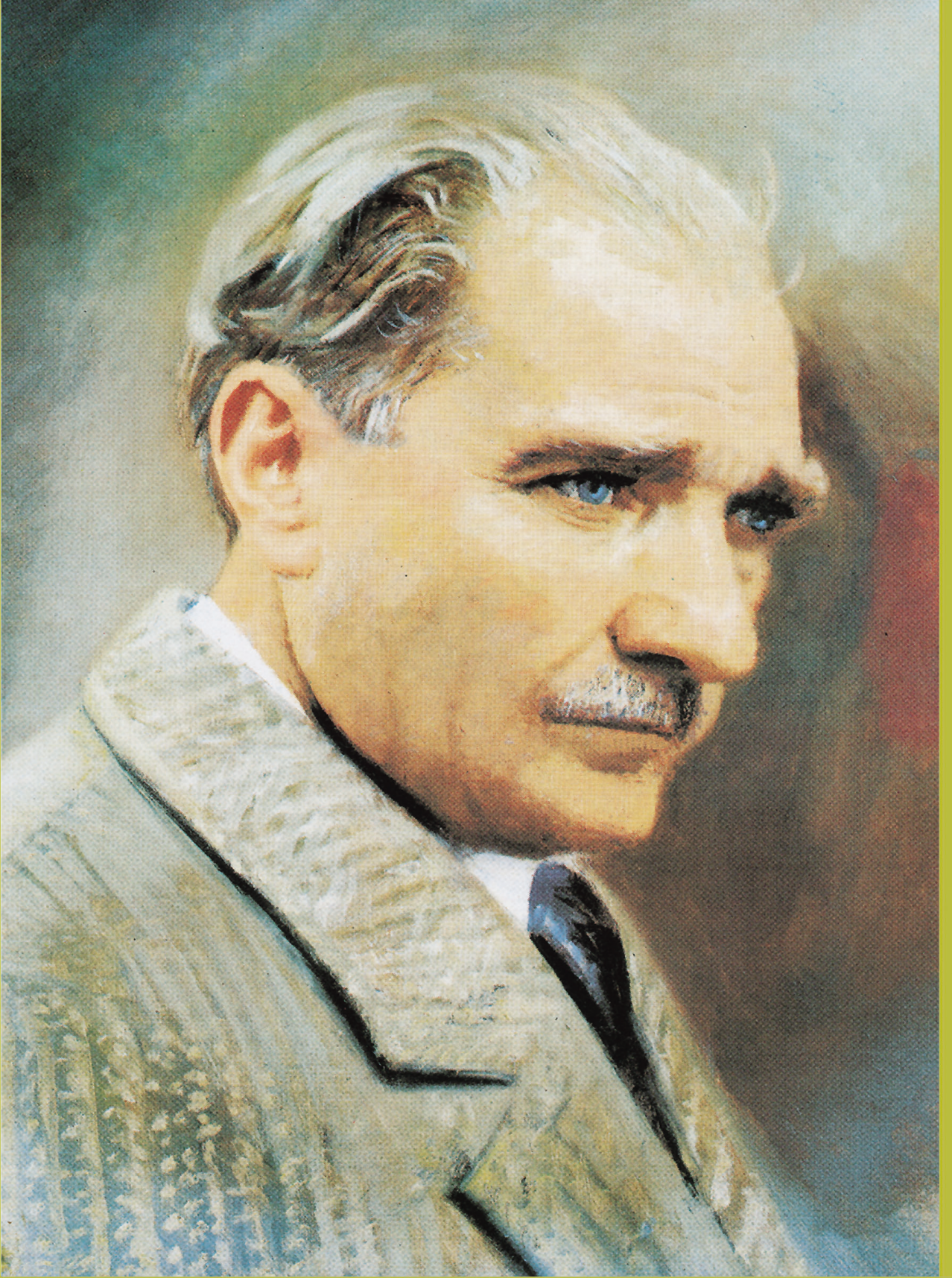
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME ALANI: TANIMLAMA, ÇÖZÜMLEME VE PERFORMANS

1. ÜNİTE

DİZİ, ETÜT VE POZİSYONLAR

1. Mızrap tekniği ve Etüt ve Egzersizlerin Bağlamada Uygulanışı	4
Okuma Metni (Atatürk ve Türk Halk Müziği)	9
Okuma Metni (Bağlamada Lider Bir Ekol)	19
Okuma Metni (Akdenizin Kadife Sesi)	25
2. El Tekniği Etüt ve Egzersizlerin Bağlamada Uygulanışı.....	28
Okuma Metni (Âşıklık Geleneğinde Mahlas)	37
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	42

2. ÜNİTE

ESER İCRASINDA ESTETİK DURUŞ VE ÇALIŞ

1. Mızrap Tekniği Eser İcrasında Estetik Duruş ve Oturuş	44
2. El Tekniğinin Bölümleri Olan Pençe, Parmak Vurma ve Tel Çekme Tekniklerini Uygularken Estetik Duruş	52
Okuma Metni (Derleme)	55
3. Eser İcrasında Estetik Duruş	59
Okuma Metni (Zeybeklerin Üstadı)	73
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	81

ÖĞRENME ALANI: BAĞLAMA ÇALIM TEKNİKLERİ

1. ÜNİTE

MIZRAP TEKNIĞI ESER ÇALIŞMALARI

1. Mızrap Tekniğine Özgü Nüanslar.....	84
Okuma Metni (Tavırların Üstadı)	89
2. Mızrap Tekniğinin Stil Özellikleri ve Mızrap Tekniği Eser Çalışmaları	90
Okuma Metni (Bozkırın Tezenesi Bir Garip Bülbül)	103
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	116

2. ÜNİTE

EL TEKNIĞI ESER ÇALIŞMALARI

1. El Tekniğine Özgü Nüansların Eserlerde Uygulanışı	118
Okuma Metni (Sanatta Öncü Bir Usta)	120
2. El Tekniği Eser Çalışmaları.....	122
Okuma Metni (Bir Halk Müziği Duayeni)	130
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	131
Dağarcık	132

KİTABIMIZI TANIYALIM

Konu

Bu bölüm işlenecek konu adlarını gösterir.

Hazırlık

Bu bölüm, yeni bilgilerin öğrenilmesi amacıyla ön bilgilerin harekete geçirilmesini, konuyu sezdirmeyi amaçlar.

Araştırma

Okul dışı etkinlikler için sınıfa getirilecek araştırma ve materyalleri içerir. Bu bölüm, bir önceki derste öğretmen ve öğrenciler tarafından birlikte mutlaka incelenmelidir.

Tanımlama-Çözümleme-Uygulama

Dersin sorular ve etkinlikler aracılığıyla işlendiği, konuya yönelik öğrenilenlerin uygulandığı bölümdür.

Etkinlik

Sınıf içinde öğrencilerin konuya yönelik etkin katılımının sağlandığı bölümdür.

Bilgi Notu

Konuya ilişkin küçük bilgilerin verildiği bölümdür.

Dikkat

Yapılan çalışmaya yönelik dikkat edilmesi gereken noktaları belirtir.

Okuma Metni

Konuya veya etkinliğe yönelik okuma metinlerini belirtir.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Öğrencilerin, ünite ile ilgili öğrendiklerini çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, doğru-yanlış, eşleştirmeli ve açık uçlu sorularla değerlendirilmelerine yönelik bölümdür.

Açıklama

Ürün Dosyası: Öğrencilerin, etkinlik ve yapmış olduğu araştırmalardan seçerek sakladığı ürünlerin yerleştirildiği dosyadır. Ayrıca öğretmenin süreç değerlendirmesinde kullanacağı bir materyaldir.

3. ESER İCRASINDA ESTETİK DURUŞ

Hazırlık Çalışmaları

1. Çalgılarda konum (pozisyon) ne anlama gelir? Bildiklerinizi söyleyiniz.

Araştırma

- Perdeli çalgılarla ilgili nota yazımlarında konumun hangi işaretlerle gösterildiğini araştırınız (2. etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen II. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırma belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

Bilgi Notu

Bar

Erzurum'da oynanan halk danslarına "Bar" denir.

Dikkat

- Pozisyon sıralaması birinci perdeden (I. konum) başlar,

Okuma Metni

Âşıklık Geleneğinde Mahlas

Âşıklık, Anadolu'daki usta-çırak geleneği ile var olan bir kavramdır.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Bağlamada konum işaretiyle gösterilir.

1. Ek : **Öz Değerlendirme Formu:** Her konu sonunda öğrencinin kendisini değerlendirmesi için konulmuştur.
2. Ek : **Öğrenci Gözlem Formu:** Yapılan etkinliklerde her bir öğrencinin öğretmen tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.
3. Ek : **Akran Değerlendirme Formu:** İlgili bölümlerde öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi için konulmuştur.
4. Ek : **Tutum Ölçeği:** Bağlama programı ile ilgili tutumları ölçmek için hazırlanmıştır.

ÖĞRENME ALANI

TANIMLAMA

ÇÖZÜMLEME

VE

PERFORMANS

1. ÜNİTE

DİZİ ETÜT VE POZİSYONLAR

1. Mızrap Tekniği Etüt ve Egzersizlerin Bağlamada Uygulanışı
2. El Tekniği Etüt ve Egzersizlerin Bağlamada Uygulanışı

1. MIZRAP TEKNİĞİ ETÜT VE EGZER- SİZLERİN BAĞLAMADA UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışmaları

1. Çalgılarda konum (pozisyon) ne anlama gelir? Bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Çalgılarda sol elin konumlandırılmasıyla ilgili neler söyleyebilirsiniz.
3. Size göre konumu ve konumlandırmayı belirleyen en önemli unsur nedir.
4. Çalacağımız eseri hangi konumda seslendirmeye başlayacağımızı nasıl anlarız.

Araştıralım

- Perdeli çalgılarla ilgili nota yazımlarında konumun hangi işaretlerle gösterildiğini araştırınız (2. etkinliğe yönelik.).
- Üst sınıftan arkadaşlarınızı bağlama çalarken sol el pozisyonlarını gözlemleyiniz (3. etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Dokuzuncu sınıfta çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak konumu temsil eden işaretin aşağıdaki örneklerden hangisinde doğru olarak verildiğini gösteriniz.

3. Etkinlik

- Gözlemlerinizden hareketle I. konum parmak yerleşiminin aşağıdaki fotoğraflardan hangisinde doğru olarak verildiğini tartışarak belirleyiniz. Seçtiğiniz fotoğrafın doğruluğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

Dikkat

- Pozisyon sıralaması birinci perdeden (I. konum) başlar, yarım ses aralıklı kromatik olarak ilerler ve her perde bir konumu temsil eder. Örnek: Birinci perde I. konum, ikinci perde II. konum gibi.
- Komalı perdeler yeni bir konum olarak gösterilmez. Bir önceki konumun (perdenin) devamı olarak değerlendirilir ve Ia Ib IIa IIb şeklinde gösterilir. Örnek: İkinci telde sib perdesi III. konum ise, sib2 perdesi IIIa konumu olur. Yöresel çalış biçimlerine göre ilave edilen perdeler bir önceki pozisyonun eki olarak değerlendirilir ve Ia, Ib, Ic, Id şeklinde gösterilir.

4. Etkinlik

- Aşağıda verilen I. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

② ③ ①

0 0 1 3 0 1

③ ②

3 1 0 3 1 0 0

2. Alıştırma

♩ = 80

I

3. Alıştırma

♩ = 80

↓ ↑

4. Alıştırma

5. Alıştırma

6. Alıştırma

7. Alıştırma

♩ = 80

8. Alıştırma

♩ = 80

9. Alıştırma

♩ = 80

① ③ ② ----- ② ③ ----- ① -----

2 1 3 5 2 1 2 1 2 5 3 1 3 2

I

3 5

③ ② ③ ②

5 3 5 2 5 1 2

Okuma Metni

Atatürk ve Türk Halk Müziği

Atatürk, müzik eğitimi görmemişti fakat her çeşit müziği seviyor, klasik Türk müziği makamlarını biliyor, bazı şarkı ve türküleri başarı ile söyleyebiliyordu. Falih Rıfkı Atay, Ata'nın türkü ve şarkı söyleyişini Çankaya adlı eserinde şöyle anlatmaktadır:

"Mustafa Kemal yalnız Rumeli türkülerini mat sesi ile güzel ve tatlı söylemekle kalmaz; klasik alaturka musikisi makamlarını da bilirdi. Bilhassa Rumeli türkülerini söylerken derin ve onulmaz bir gurbet ve sıla acısı gözlerinde yaşanırdı. O, vatanını unutmaz, kaybettiğimiz Rumeli ve Makedonya topraklarının kır kokularını alır gibi su ve çingirak seslerini duyar gibi bakışları uzaklaşa uzaklaşa sislenir, bizim içinde olmadığımız hatıralar içine karışır giderdi."

Ses sanatçısı Mualla Gökçay da hatıralarında Atatürk'ü şu cümlelerle anlatmaktadır:

"Ata umumiyetle Türk musikisini severdi ama Rumeli türkülerini her şeye tercih ederdi. Rumeli türkülerini bize bizzat kendisi meşk etmişti. Arada bir konuşur gibi 'tane tane okuyun' diye

ihbar ederdi. En sert hocalardan daha titizdi. Musikiden çok anlar, en ufak falso veya hatayı hemen yakalardı."

Atatürk, çok sevdiği ve bizzat söylediği aşağıda adı geçen türkülerin radyo repertuvarına kazandırılmasını sağlamıştır:

- Atabarı (Artvin)
- Atladım bahçene girdim (Rumeli türküsü)
- Alişimin kaşları kare (Rumeli türküsü)
- Ayağına giymiş sedef nalini (Rumeli türküsü)
- Bülbülüm altın kafeste (Trakya türküsü)
- Dağlar dağlar (Rumeli türküsü)
- Gide gide yarelerim delindi (Rumeli türküsü)
- Köşküm var deryaya karşı (Rumeli türküsü)
- Maya dağdan kalkan kazlar (Rumeli türküsü)
- Manastır (Rumeli türküsü)
- Pencere açıldı Bilal oğlan (Rumeli türküsü)
- Şahane gözler (Rumeli türküsü)
- Yemenimin uçları (Rumeli türküsü)

<http://www.kultur.gov.tr>
(Aynen alınmıştır.)

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen II. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 100 ①

0 4 3 4 2 4 1 4
II

②

0 4

③

0 4

③

0 1 2 3 4 3 2 1

②

0 4

①

0 0 0 0

2. Alıştırma

♩ = 80

② ↓ ↑ ① ②

4 2 1 4 2 1

II

②

② ③ ① ②

5 0 1 0 4 2

3. Alıştırma

Çetin AKDENİZ

♩ = 80

① --- ② --- ① ---

0 4 2 1

II

5 0 5 5 5 5 2 0 0

0

① --- ② --- ① ---

0

6. Etkinlik

- Aşağıda verilen III. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

$\text{♩} = 80$

2. Alıştırma

$\text{♩} = 80$

3. Alıştırma

♩ = 66

③ ↓ ^ V ^ ① ↑

① ↓ ↑ ③ ↓ ② ↑ ③ ↓ ② ↑

① ↓ ^ ③ ↓ ^ ② ↑

↓ ↑ ↓ ↑

(SON)

2 1 2 1 3 5 2

1 4 2 1

7. Etkinlik

- Aşağıda verilen IV. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80 ② ③ ① ③ ②

↓ ↑

1 2 5 3 1 2 4 2 1 3 5 2 1

IV

2. Alıştırma

♩ = 60

IV

8. Etkinlik

- Aşağıda verilen V. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

V

2. Alıştırma

♩ = 60

① ----- ③ ----- ② ----- ①

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

1 3 4 4 3 0 1 3 1 4 3

V

③ ----- ② ①

1 4 3

9. Etkinlik

- Aşağıda verilen VI. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

① ----- ③ ----- ② ----- ① -----

↓ ↑

3 4 3 2 3 5 2 1 2 1 3 2

VI

2. Alıştırma

♩ = 60

① ② ①

↓ ↑ ↓ ↑

1 2 3 1 2 3 2 1 2 2

VI

③ ① ③ ①

3 2 5 2

10. Etkinlik

- Aşağıda verilen VII. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

② --- ③ ① --- ③ ② ---

↓ ↑

1 3 5 4 1 2 4 2 1 4 5 3 1

VII

2

3

2. Alıştırma

♩ = 80

③ ① ③

2 4 1 4

VII

③ ① ③ ①

4 4 2 4 4

③ ①

① ②

2 4 1 1 1

③ ③

Okuma Metni

Bağlamada Lider Bir Ekol

Arif SAĞ

1945 yılında Erzurum'un Aşkale ilçesinin Dağlı Köyü'nde dünyaya geldi. 5 yaşında kavalla, 6 yaşında ise gramofon ve plakla tanıştı. Kendi adı ile özdeşleşen bağlamayla 7 yaşında iken Erzincan'da Davut Sulari, Âşık Daimi, Ali Ekber Çiçek, Âşık Beyhani, Kemter Yusuf ve daha birçok sanatçının yetiştiği Kumaş Dede'nin dükkânında tanıştı. 14 yaşına kadar âşıklık geleneğini öğrenip deyişler söylemeye başlayan sanatçı, sonraki yıllarda İstanbul'a geldi ve Aksaray Musiki Cemiyeti'nde Nida Tüfekçi'nin öğrencisi oldu.

İlk plağı olan "Gafil Gezme Şaşkın Bir Gün Ölürsün"ü 1964 yılında doldurdu. 45'lik plak dönemi olarak bilinen ve yaklaşık 20 yıl devam eden bu süreçte 45'in üzerinde plak, 200'ün üzerinde beste yaptı. Çeşitli sanatçılara bağlamasıyla eşlik etti ve bestelerini de pek çok sanatçı okudu.

1966-1969 ve 1975-1982 yılları arasında İstanbul Radyosu'nda bağlama sanatçısı olarak görev aldı. 1976 yılında kurulan İstanbul Devlet Türk Müziği Devlet Konservatuarı'na 1981 yılında öğretim üyesi olarak giren Arif Sağ, halk müziği ve bağlama konusundaki akademik çalışmalarına da bu dönemde başladı. 1981'de konservatuvardan ayrıldı ve kendi adını taşıyan Arif Sağ Müzik Okulu'nu açarak binlerce öğrencinin yetişmesine ön ayak oldu.

Bu arada Musa Eroğlu, Muhlis Akarsu ve Yavuz Top gibi bağlamanın diğer ustalarıyla "Muhabet" serisinin ilk albümünü hazırladı. Uzun bir zamana

yayılan bu birlikte çalışma sonucunda beş albüm ortaya çıktı.

1982 yılında İstanbul'da Şan Tiyatrosu'nda ilk "Bağlama Resitali"ni veren sanatçı, yurt içi konserlerinin yanı sıra yurt dışında birçok ülkede Halk Müziği'ni tanıtıcı çalışmalar yaptı.

5 Mayıs 1996'da Almanya Cumhurbaşkanı Roman Herzog'un desteği ile Köln Filarmoni Orkestrası ile Köln Filarmoni Salonu'nda verdiği konserle Anadolu müziğinin batıya tanıtılmasına ciddi katkılar yapmıştır. 1996 yılında Köln Senfoni Orkestrası eşliğinde Erdal Erzincan ve Erol Parlak'la birlikte Köln'de verdiği konser büyük ilgi gördü ve yine aynı yıl Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen özel ödülü aldı.

İspanya'nın ünlü Flâmenko gitaristi Toma Tito ile Avrupa'nın 12 ayrı şehrinde konserler vererek bağlamanın yurt dışında tanınmasını ve hak ettiği övgüyü almasını sağladı. Karadeniz Filarmoni Orkestrası ile Türkiye ve Japonya'da, Gerardo Nunez ile Avrupa ve Türkiye'de ve en son olarak da Marcel Khalife ile Türkiye'de gerçekleştirdiği konserde bağlamayı dünyanın diğer enstrümanları ile dayanışma içerisinde tüm çalışmalara önderlik etmeye devam etmektedir. Adına, yurt içinde ve yurt dışında birçok üniversitelerde kürsüler açıldı. Sosyal çalışmaları sonucu kurum, kuruluş ve sosyal örgütler tarafından ödüllendirilen Sağ, son olarak 10. Hacı Bektaş-ı Veli Dostluk ve Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Ülkemizde müzik alanında kişisel renklere ve üstün yeteneklere sık rastlanmasına rağmen, bağlama çalgısında bir ekol yaratan sanatçı sayısı parmakla sayılacak kadar azdır. Bağlamaya teknik bakımdan hâkim olduğu kadar Arif Sağ'ın icrası, yerel tavırlar, repertuar ve duygu bakımından da zenginliklerle doludur.

Halk müziği ve bağlama ile bu alandaki özgün arayışlarını yoğunlaştırarak sürdüren Arif Sağ, aynı zamanda 1987-1991 döneminde parlamentoda milletvekili olarak bulunan ilk sanatçıdır.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

11. Etkinlik

- Aşağıda verilen VIII. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

① ----- ② -----

1 2 3 4 3 2 1

VIII

2. Alıştırma

♩ = 60

① ----- ② ----- ③ -----

1 2 1 2 4

VIII

① ③ ----- ③ -----

1 4 5

③ ② ----- ② ③ ② ③ ② -----

5 3 5 2 5 4 3 1

12. Etkinlik

- Aşağıda verilen IX. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 96

② ↓ ↑ ③ ① ③

IX

1 2 5 4 1 2 4 2 1 5 4 2

② ① ②

1 1 4 1 4 1 4 1

2. Alıştırma

♩ = 96

① ↓ ↑ ③ ↓ ↑ ① -----

IX

2 1 4 5 1 2 4 1

③ ① ----- ③ -----

4 0 4 0

4 5 2 1 0

① ----- ② ----- ① -----

0 2

13. Etkinlik

- Aşağıda verilen X. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

① ③ ②

X

1 3 4 4 3 1 3 2 1 2 3

③ ① ③ ②

2. Alıştırma

♩ = 92

① ③ ①

X

3 0 3 0 1 4 3 1 4 3 1 1 1 3 4 1 3

③ ② ① ②

③ ② ① ②

1 4 1

14. Etkinlik

- Aşağıda verilen XI. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

③ ① ②

1 2 4 1 2 4 1 2 4

XI

① ③ ①

4 2 1 2 4

2. Alıştırma

♩ = 96

① ③ ①

1 2 1 3 5

XI

③ ② ②

3 5 2 1 2 4 1 2

③ ② ③

5 3 5 2

③ ②

3 5 2 1 2 1 3 2

15. Etkinlik

- Aşağıda verilen XII. konum ile ilgili düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

♩ = 88

② ③ ①

1 3 4 1 3 4 1 3 4

XII

③ ②

4 3 1 4 3 1 4 3 1 3

2. Alıştırma

♩ = 88

① ② ①

XII

③ ② ①

0

Okuma Metni

Akdeniz'in Kadife Sesi

Musa EROĞLU

1946 yılında Mersin'in Mut kazasında doğdu. "Karacaoğlan"la ilgili geleneği, şenliği sürdüren bir köyde büyüdü. Bir folklor grubunda oynadığı Karacaoğlan rolünden çok etkilendi ve hep kendisini sürükleyen o oyunun peşinden gitti.

Musa Eroğlu, Türk Halk Müziği'nin genç kuşaklara sevdirmesi ve geniş kitlelere ulaştırılması için büyük bir çaba sarf etmiş bir sanatçıdır. Taşeli yöresi Türkmenleri ile ilgili yaptığı araştırmaları "KÜTÜK" isimli kitapta topladı ve bu kitap Kültür Bakanlığı tarafından yayımlandı. Musa Eroğlu günümüze kadar Karacaoğlan üzerine yapılmış en kapsamlı araştırmayı gerçekleştirerek Halk Bilimi araştırmalarında önemli bir sayfa açtı. Büyük halk ozanı Karacaoğlan'ın pek çok eserini ortaya çıkaran ve bunları özgün sesiyle saza döken Eroğlu bu yönüyle günümüzün Karacaoğlan'ı ola-

rak nitelendirilmektedir. Eroğlu çalgısını kullanış biçimi ve kendine has tavrıyla bağlamanın genç kuşaklar tarafından sevilmesinde büyük rol oynamaktadır. Musa Eroğlu 1965'te seslendirdiği iki kırkbeşlik plaktan bugüne kadar 3000'e yakın derlemenin yanı sıra, yine sayısız kırkbeşlik, 1979'de bir uzunçalar ve solo olarak 15 albüm yaptı. Ayrıca sanatçı dostları Arif Sağ, Muhlis Akarsu, Yavuz Top ile birlikte 7 albümden oluşan "Muhabbet" serisini hazırladı. Musa Eroğlu, Türk Halk Müziği'nin diğer ulusların müzikleriyle birlikte evrensel boyutta temsil edilmesi için UNESCO ile önemli çalışmalar içinde bulunmaktadır. Sürekli gezilerle, incelemelerle Asya müziklerini araştıran, bütün Türk Cumhuriyetleri'nde çalınan müzik araçları ile seslendirilen eserlerin kayıtlarını yapan UNESCO'da görevli Henri le'Comte adlı araştırmacı ile birlikte etnik müzikler üzerine çalışan bu kurum için "Anadolu Müzikleri" adlı bir CD hazırladı. 1980'li yıllardan itibaren birçok albümde müzik yönetmenliği yaptı. Anadolu'daki semahların kaybolmaması için, "Bin Yıllık Yürüyüş" isimli 90 dakikalık 2 CD yaptı. 1983'te insanlara bağlama felsefesini öğretmek için bir dersane açtı. Avrupa'dan Avustralya'ya, Türk Cumhuriyetleri'nden Amerika'ya kadar dünyanın pek çok ülkesinde resitaller verdi.

Besteci, yorumcu, derlemeci, halk bilimi araştırmacısı kimliği, eşsiz icrası ve idealist çizgisiyle Musa Eroğlu, hayatını halk sanatına adanmış önemli bir ekoldür.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

3. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 126

③ ① ③ ② ③

4 0 2 1 1 0 1

II

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↑

↓ V V ↓ V ↓

1 2 3 2 3 1

VI

V ↓ V ② ① ↑ ↓ ↑ ↓

1 1 0 3 1 3 1 0

② ① ③

1 2 1 3 2 1 2 1 3 5

① ③ ①

1 2 4 0 0 4

XI

① ③ ② ③ ①

3 5 2

VI

Hazırlık Çalışmaları

1. Konum (pozisyon) mantığıyla icra edilen çalgıları araştırınız. Araştırma sonuçlarınızı sınıfınızdaki arkadaşınızla paylaşınız.
2. Konum ve konumlandırma ile ilgili olarak hangi çalgıların bağlamaya en yakın olduğunu araştırıp nedenleri ile söyleyiniz.
3. Size göre mızrap tekniği ve el tekniği arasında sol elin konumlandırılması bakımından benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

Araştıralım

- Sağ ve sol el pozisyonlarını belirten işaretler ve bu işaretlerin dizek üzerinde nerede gösterildiğini araştırınız (2. Etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız el tekniği alıştırmalarını tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

• Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak, sağ ve sol el konumlarını gösteren işaretlerin aşağıdaki örneklerden hangisinde doğru olarak verildiğini gösteriniz.

A)

B)

C)

3. Etkinlik

- Farklı konumlarda el tekniği için düzenlenmiş dizi ve alıştırmaları belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

Dikkat

- Üçüncü etkinlikte verilen alıştırma çalışılırken el tekniği çalış biçimlerinin doğru uygulanmasına dikkat edilmelidir.

1. Alıştırma

♩=216

IV 0 2 1 5

V ^ V ^ V ^ V ^

1 2

II IV

II 0

1 2

2. Alıştırma

♩. = 60

①
③
②

♩

⑥

12/8

II 1 5 0

2 5 1

0 1 0

(SON) 5 0 1 5 1 2

①③①③①③
△△△△△△△

1 0 0 5 0 1 5 VII V III II 5

① ② ③ ① ② ③ ① ② ③
▽ △ ▽ △ ▽ △ ▽ △ ▽ △ ▽ △ ▽ △ ▽ △

⑤

1 0 5 2 1 5 0 0 1

♩

3. Alıştırma

♩ = 100

③ ①
V V V V

1 2
VI

③ ①
V V V V

1 2
IX

③ ①
V V V V

1 3
VII

IX

③ ①
V V V V

1 2
IV

③ ①
V V V V

1 2
II

The image displays four staves of musical notation for bağlama, each representing a different fret position. The notation includes treble clefs, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. Each staff begins with a double bar line and a repeat sign. The first staff is for the XII fret, the second for the X fret, the third for the IX fret, and the fourth for the VI fret. Each staff shows a sequence of notes and rests, with fingerings indicated by numbers 1, 2, and 3. Above the first two notes of each staff are circled numbers 3 and 1, respectively, with a 'V' symbol below them. The notes are written on the staff lines, and the rests are indicated by a horizontal line. The staves are arranged vertically, and the fret positions are labeled below each staff: XII, X, IX, and VI.

③ ①
V V
3 1
XII

③ ①
V V
3 1
X

③ ①
V V
2 1
IX

③ ①
V V
1 2
VI

4. Alıştırma

♩=200

③ ① ③ ①

VI

IX

VII

IX

IV

II

XII

VI

5. Alıştırma

♩ = 200

③ ① ③ ①

VI

IX

VII

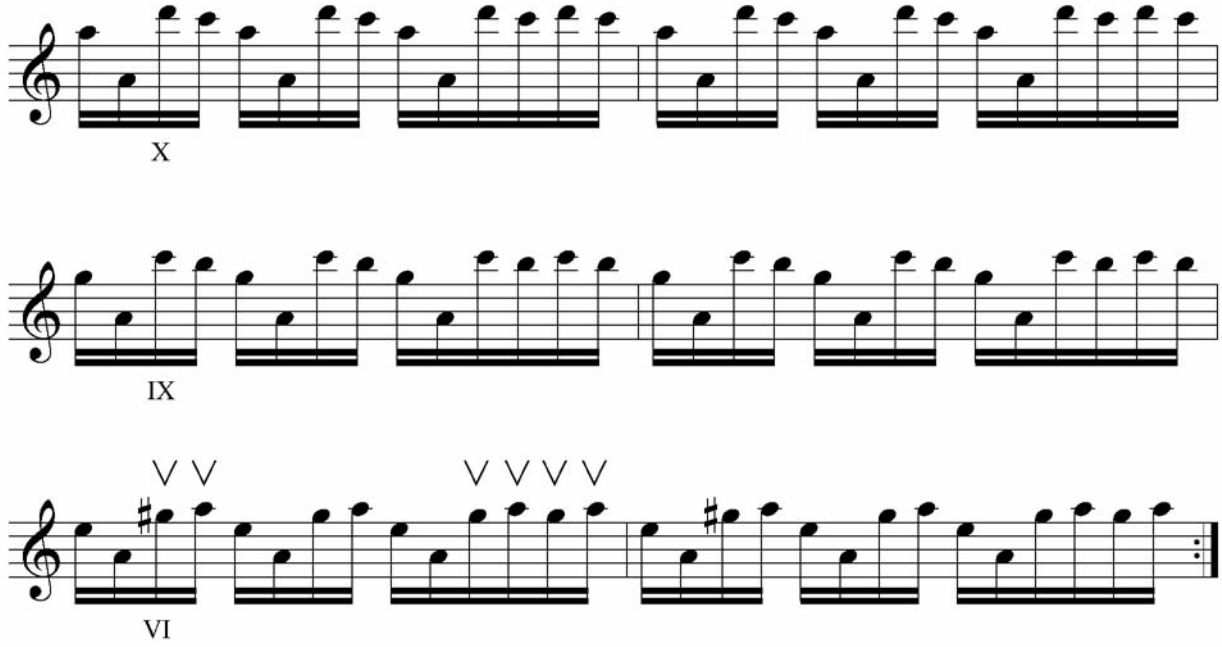
IX

IV

II

XII

Okuma Metni

Âşıklık Geleneğinde Mahlas

Âşıklık, Anadolu'daki usta-çırak geleneği ile var olan bir kavramdır. Âşık olmak isteyen kişi bir ustanın yanında çıraklık eder. Ustasının gerek edebî, gerekse müzikal yönden tüm becerilerine sahip olmak için onunla birlikte gezer. Ustasının bilgilerini bu yolla öğrenmeye çalışır. Bu bilgiler ışığında usta, yanındaki çırığın yeterli olduğunu gördüğünde ona mahlas verir.

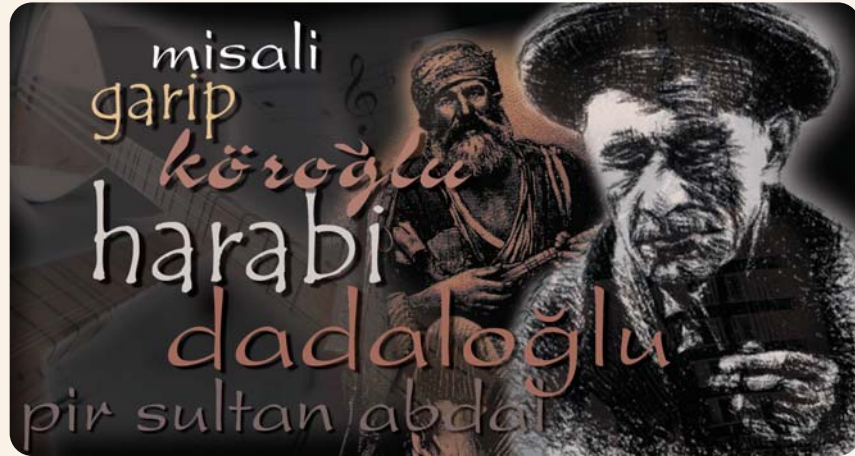
Âşıklar genellikle mahlaslarını ustalarından alırlar ve şiirlerinin son dördlüklerinde kullanırlar. Bazıları ise kendi kimliğine, mizacına, hayat görüşüne uygun mahlası kendileri seçerler. Kimi

âşıklar ismin başına bir sıfat ekleyerek, mahlaslarını şiirlerinde bu şekilde kullanırlar. Bunlar; biçare, dertli, garip, sefil şeklindedir. Bunun yanında bir inanca dayalı derviş, kul, pir vb. sözlerin isme eklendiği gibi âşığın özelliğini ve mesleğini yansıtan sözlerden de istifade edildiği olur. Bu gruba giren âşıklardan bazıları; Derviş Ali, Sefil Selimi, Kul Himmet, Harabi, Mazlumi vb.

Mercan ERZİNCAN

Ozan Dergisi

(Bu kitap için düzenlenmiştir.)

6. Alıştırma

♩ = 100

③ ∇ ^ ① ∇ ∇

③ ∇ ^ ① ∇ ∇ ∇ ∇

VI

IX

IX

VII

IX

7. Alıştırma

② ① ③ ① ③

0 1 2 4 0 1 2 4 1 2 4 2 1 0

II VII

1 2 4 4 1 2 4 2

VIII a. VII III a.

0 0 5 0 5 2 1 0

II

1

4. Etkinlik

- Aşağıda tel numarası verilmiş olan alıştırmanın, sol el parmak numaralarını ve pozisyonlarını uygun yerlere yazınız.

1. Alıştırma

The first exercise consists of three staves of musical notation. The first staff has four measures with fingerings ①, ③, ②, and ①. The second staff has four measures with fingerings ②, ③, ①, and ③. The third staff has four measures with fingerings ③, ③, ①, and ③. The notation includes treble clef, key signature of one flat, and various note values and rests.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Bağlamada konum işaretiyle gösterilir.
2. Komalı perdelerde konum işaretiyle gösterilir.

B. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

3. Aşağıda verilen konumla ilgili yargılardan doğru olanı işaretleyiniz.
 - A) Konum 5. parmağın klavye üzerindeki yerine göre belirlenir.
 - B) Konum 1. parmağın klavye üzerindeki yerine göre belirlenir.
 - C) Konum eserin çözümlenmesi ve çalınmasında önemli bir unsur değildir.
 - D) Konum sadece yaylı çalgılarda kullanılır.
 - E) Konum eserin sözlerine göre belirlenir.
4. Konumu gösteren işaretin yazımı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur.
 - A) Konum işareti dizeğin üst kısmına yazılır.
 - B) Konum işareti dizeğin alt kısmına yazılır.
 - C) Konum işareti usul rakamının üzerine eserin başına yazılır.
 - D) Konum işareti eserin üzerine yazılmaz, icracı istediği yere yazar.
 - E) Konum işareti yazı ile yazılır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. Mızrap tekniği ve el tekniği arasında konumun gösterimiyle ilgili benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
6. Sol elin konumlandırılması bakımından bağlamaya en yakın çalgı hangisidir? Sebeplerini söyleyiniz.

2. ÜNİTE

ESER İCRASINDA ESTETİK DURUŞ VE ÇALIŞ

1. Mızrap Tekniği Eser İcrasında
Estetik Duruş ve Çalış
2. El Tekniğinin Bölümleri Olan
Pençe, Parmak Vurma ve Tel Çekme
Tekniklerini Uygularken Estetik Duruş
3. Eser İcrasında Estetik Duruş

Hazırlık Çalışmaları

1. Dokuzuncu sınıfta öğrendiğiniz “bağlamada doğru duruş ve oturuş kuralları” ile ilgili bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Eserlerin icrasında duruş ve bağlama tutuşun önemi hakkındaki düşüncelerinizi söyleyiniz.
3. Estetik duruş ve oturuşun icraya ne gibi etkileri olabileceğini söyleyiniz.
4. Çalgıda estetik duruş ve doğru duruş aynı şeyler midir? Niçin?

Araştıralım

- Üst sınıftan arkadaşlarınızın ve bağlama sanatçılarının sahne performansı sırasında ne gibi estetik unsurlara dikkat ettiklerini sahnedeki duruşlarına dikkat ederek gözlemleyiniz (2.etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Gözlemlerinizi hareketle aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin estetik duruş ve oturuşa doğru örnek olabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.

a)

b)

c)

3. Etkinlik

- Aşağıda verilen alıştırmaları ikinci etkinlikteki a, b, c fotoğraflarında gösterilen duruş ve oturuş biçimlerine göre ayrı ayrı çalınız. Hangi oturuş biçiminde ne gibi zorluklarla karşılaştığınızı söyleyiniz.

1. Alıştırma

♩ = 88

② ③ ① ③ ② ③ ①

↓ ↑ ↓ ↑

1 2 3 0 0 3 4 3 1 3 1 1

II V III

②

3 1 1 0 1 3 1 1 1 2 1 1 3 1 1

II XII X IX VII VI

③

X IX VII VI 1 3 4 3 1 IV

V

②

1 4 1 0 1 0 1 2 4 0 1 2

I II

2. Alıştırma

$\text{♩} = 100$ ①

1 3 XII X VIII 1 2 4 VII

X VIII 1 2 4 2 1 1

II 3 VII

③ ② VII II 0 5 5 0 5 2 1 0 0 1

4. Etkinlik

- Aşağıda verilen alıştırmaları estetik duruş kurallarına dikkat ederek belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 100

①

1 4 2 4 1 2 1 4 2 4 1 2

X VIII VII

1 4 2 4 1 3 1 3 4 3 1 3

V III

1 4 2 4 1 2 1 2 1 4 2 4

II

② ① ② ① ② ① ②

0 4 0 4 4 0 2 4

2 0 4 0 2 4 1 2 1

2. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

$\text{♩} = 100$

0 3 1 3 1 3 1 2 0 4 2 4 2 1 4 2

V

①

0 4 0 1 2

② ① ②

4 1 4 1 0 4

① ③ ① ②

5 0 1 2

① ③ ② ①

5

②

0 1 - 1 4 1 1 4 1

3. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 100

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

1 1 3 4 1 4 3 1 1 4 2 1 2

XII

1 1 2 4 1 4 2 1 4 2 1 1 4 2 1 2

X

1 1 2 4 1 4 2 1 4 2 1 1 4 2 1 2

VIII

1 1 2 4 1 4 2 1 4 2 1 1 4 3 1 3

VII

1 1 3 4 1 4 3 1 4 3 1 1 4 2 1 2

V

1 2 1 4 3 1 2 1 0 0 0

↓ ↓ ↓

4. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 100

② ↓ ↑ ↓ ↑ ② ↓ ↑ ① ↓ ↑

2 3 2 1 1 4 1 1 VI

2 3 2 1 1 4 2 1 XIII 2 3 2 1

③ ② ③

2 1 1 0 2 3 2 1 1 2 3 4 1 2 3 4

I II IV

①

1 2 3 4 1 2 3 4

VII XI

② ③

IV III VII

XI X III

③ ② ① ② ③

IV II 1 4 1 4 0

Hazırlık Çalışmaları

1. El tekniğiyle eser icra eden sanatçıların sanat yaşantıları hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarınızı sınıftaki arkadaşınızla paylaşınız.
2. "El tekniği" eser icrasında estetik duruş ve oturuşun önemi hakkındaki fikirlerinizi söyleyiniz.
3. Mızrap tekniği ve el tekniği arasında estetik duruş ve oturuş bakımından ne gibi benzerlikler ve farklılıklar olduğunu söyleyiniz.

Araştırma

- Üst sınıftan arkadaşlarınızın ve bağlama sanatçılarının el tekniği ile eser icrası sırasında ne gibi estetik unsurlara dikkat ettiklerini gözlemleyiniz. Gözlemlerinizi not ediniz (2.etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız el tekniği ile icra edilen alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Gözlemlerinizi hareketle aşağıdaki fotoğraflardan hangisinin el tekniğinde estetik duruş ve oturuşa doğru örnek olabileceğini söyleyiniz. Seçtiğiniz fotoğrafın doğruluğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

3. Etkinlik

- El tekniğinin bölümleri olan pençe, parmak vurma ve tel çekme teknikleri arasında estetik duruş ve oturuş bakımından ne gibi farklar olduğunu aşağıdaki boşluğa yazınız .

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

- Aşağıda verilen alıştırmaları üçüncü etkinlikteki a, b, c fotoğraflarında gösterilen duruş ve oturuş biçimlerine göre ayrı ayrı çalınız. Hangi oturuş biçiminde ne gibi zorluklarla karşılaştığınızı söyleyiniz.

1. Alıştırma

The musical notation for the first exercise consists of six staves. The first staff is in treble clef, one flat key signature, and 7/8 time. It begins with a circled 'S' and ends with a 'V' above the staff. The second staff continues the melody. The third staff has a repeat sign and is marked with circled numbers 1 and 3 above the staff, with a 'V' and a triangle symbol below. The fourth staff has a '2' below the first measure. The fifth staff has a '0' below the first measure. The sixth staff ends with a double bar line.

2. Alıştırma

Okuma Metni

Derleme

Halk müziği ezgilerini mahalli, başka bir deyişle “özel” ortamlarından alıp daha çok kişinin ulaşabileceği “genel” ortamlara getirilmesi işine “derleme” diyoruz.

Halk müziği ezgilerini “veren” kişilere “kaynak kişi”, söz konusu ezgileri kaynak kişi(ler)den “alan” ve genel ortama götüren kişilere ise “derlemeci” ya da “derleyici” denir. Ancak derleme işi sadece bu “taşıma” olayı ile sınırlı kalmamalıdır. Bu noktada bilimsel bir çalışma için yapılması gerekenler sırasıyla dört grupta incelenebilir. Bunlar ön çalışma, saha (alan) çalışması, analiz (çözümleme) ve değerlendirme çalışmasıdır. Bu aşamalar kendilerinden sonra gelecek aşamalar için gerekli altyapıyı oluştururlar. Başka bir deyişle bu aşamaların birinin dahi atlanması veya gerektiğinden daha kısa kesilmesi mümkün değildir.

Halk müziği alanında yapılacak derlemeler etnomüzikoloji alanına gireceğinden, bir derlemecide temel derleme tekniklerine ilişkin bilgilerin

yanında bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Yüzeysel olmayan, geniş müzik bilgisi,
- Çok iyi bir işitme, dolayısıyla çok iyi notalama ve solfej becerisi,
- Derleme yapacağı yörenin melodik ve ritmik özellikleri hakkında bilgisi,
- Eser yorumu yapabilecek şekilde halk müziği tür ve biçim bilgisi,
- Derlediği ezgilerin daha önce derlenip derlenmediğini, derlendiyse hangi yayınlarda yer aldığını bilecek kadar repertuar ve bibliyografya bilgisi,
- Edisyon-kritik bilgi ve becerisi,
- Geleneksel Türk Halk Edebiyatı bilgisi bulunması gerekir.

Halk müziğimizin yaşaması ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması için hayati bir öneme sahip olan derleme çalışmaları, alanında uzman insanlar tarafından titizlikle yapılmalıdır.

(Bu kitap için yazılmıştır.)

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen el tekniği alıştırmalarını estetik duruş kurallarına dikkat ederek belirtilen metronom değerlerinde çalışınız.

1. Alistirma

Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 96

③

∇ ∧ ∇ ∇ ∧ ∧

III

∇ ∧ ∇ ∇ ∧ ∧

V

②

∇ ∧ ∇ ∇ ∧ ∧

I

③

∧

0

2. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

$\text{♩} = 100$

II

II

III

II

II

II

Hazırlık Çalışmaları

1. Bir eserin yorumlanmasında estetik duruş ve oturuşun ne gibi olumlu katkıları olabileceğini söyleyiniz.
2. Eserlerin icrasında nelere dikkat etmeliyiz. Fikirlerinizi söyleyiniz.
3. Üst sınıftan arkadaşlarınızı, profesyonel sanatçıları ve yöresel bağlama sanatçılarını eser icra ederken bulundukları duruş ve bağlama tutuşlarına dikkat ederek izleyiniz. İzlenimlerinizi not ediniz.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız el tekniği ve mızrap tekniği ile ilgili eserleri tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Aşağıda verilen mızrap tekniği ile ilgili eserleri estetik duruş kurallarına dikkat ederek belirtilen metronom değerlerinde çalınız

1. Alıştırma

A) ♩ = 100

② ↓ ↑ ①

B) ♩ = 176

↓ ↓ ↑ V ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ V ③ ^

① ↓ ↑ V ③ ↓ ③ ② ^ ③ ② ↑

Daldalar Barı

Yöre : Erzurum
Kaynak : Zurnacı RAMİZ
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

C) $\text{♩} = 176$

5 0 1 1 0 0 5

0 0 4 0 2 5 1 0 5 2 4

5 4 2 5 0 2 4

0 1 0 1 IV 0 1 0 0 1

2 5 0 1 5 0 0 0 1 5

2 5 0 1 5 0 0 0 5 4 2 0

Daldalan Barı

Bilgi Notu

Bar

Erzurum'da oynanan halk danslarına "Bar" denir. Bar'ın tarihçesi çok eskilere, Orta Asya'da Altay kavimlerine kadar uzanır. Oyun cesaret, mertlik ve yiğitlik sembolüdür. Bar Oyunları, Kuzeydoğu Anadolu'da Posof, Erzurum, Artvin, Kars, Ardahan, Iğdır, Bayburt, Gümüşhane ve Sivas'ın bir kısmını içine alan bölgede, halkın oynadığı halk oyunlarıdır. Daha çok Erzurum, Kars ve Bayburt'ta gelişmiştir.

Davul ve zurna eşliğinde ekip halinde oynanan halk oyunu olan 'bar' başlıca kadın ve erkek barları olarak ikiye ayrılır. Bar oynanmadan önce, genellikle erkek barlarından 'baş bar' başlanmadan önce 'bar şiiri' okunur ve bar oynanmaya başlanır. 'Bar tutuşmak' olarak adlandırılan bu oyunlar halaya benzetmekle birlikte kol ve el hareketleri de ön plandadır. Halaya göre ezgileri daha ağırdır. Çalgı olarak davul zurna havaları olarak bilinse de bağlama, def ve mey ile de seslendirilir.

2. Alıştırma

♩ = 100

A)

♩ = 200

B)

Ben Giderim Batuma

Yöre : Sinop
Kaynak : Münire TARABUŞ
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

$\text{♩} = 200$

C)

0 0 1 2 4 4 2 1 0 3 2 0 3 2 1 0

4 5 2 3 0 1 0 3 2 0 3 2 0 3 2 1 0

0 2 0 2 0 3 2 2 1 0

0 3 4 0 1 2 1 0

3. Alıştırma

♩ = 100

A)

2 5 0 1 3 4 1 3

2

♩ = 76

B)

1 3 1 3 1 2 0

3 5 2 2

2 0 0

Karam

Yöre : Ürgüp
Kaynak : Refik BAŞARAN
Düzenleyen : Erol PARLAK

♩ = 70

C)

3 0 1
II

3 0 1 1 2 4 0 1 3 1 3 1 3 1 0 2 3 0

3 5 2 5 3 2 0 0 3 0 0

0 0

1 3 1 3 1 4

(SON)
IV

5 0 0 0 2 4

4. Alıştırma

$\text{♩} = 100$

A)

$\text{♩} = 100$

B)

Ötme Bülbül I. Bölüm

Yöre : Sivas
Kaynak : Pir Sultan ABDAL
Düzenleyen : Yavuz TOP

♩ = 100 ↓ ^ ↑ ↑

C)

1 0 1 0

4 2

① ↓ V ↓ ↓ ↓ ↓ V ↓ ③ ↓ ① ↓ ↑ ↑ ③ ↓ ① ↑ ② ③ ② ↑

0 5 0 2 5 1

① ↓ V ↑ ↑ ↓ ^ ③ ↓ ^ ↑

2 1 2 2 0 5 0 2 2 5 0 1 0 5 0 1 5 0

III a.

The image displays three staves of musical notation for bağlama, written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and fingerings, along with specific performance instructions.

Staff 1: The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. It contains a series of notes and rests, with fingerings indicated by numbers 1, 2, 1, 0, 5, 0, 1, 5, 0. Above the staff, there are performance instructions: a downward arrow, a 'V' symbol, two upward arrows, a downward arrow, a '^' symbol, an upward arrow, a downward arrow, a 'V' symbol, an upward arrow, a circled 2, a circled 3, a circled 2, a '^' symbol, and an upward arrow.

Staff 2: The second staff continues the musical notation, featuring notes and rests with fingerings 4, 4, 2, 0, 2, 5, 0, 5, 0. Above the staff, there are performance instructions: a downward arrow, a 'V' symbol, a circled 1, a circled 2, a circled 3, a circled 2, an upward arrow, a '^' symbol, a downward arrow, a '^' symbol, an upward arrow, a circled 2, a downward arrow, a circled 3, an upward arrow, and a circled 3.

Staff 3: The third staff concludes the musical notation, with notes and rests and fingerings 4, 1, 1, 0, 0, 1, 1, 0. Above the staff, there are performance instructions: a circled 2, a 'V' symbol, a circled 1, a circled 2, a circled 3, an upward arrow, a circled 3, a downward arrow, a circled 1, a circled 2, a downward arrow, and an upward arrow.

3. Etkinlik

- Aşağıda verilen el tekniği eserleri estetik duruş kurallarına dikkat ederek belirtilen metronom değerlerinde çalınız

1. Alıştırma

♩ = 100

A)

B)

♩ = 200

Gül Türküsü

Müzik : Anonim
Kaynak : Âşık Nesimi
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 200

C)

①
③
⑤

0 1 1 1 4

4 2 4

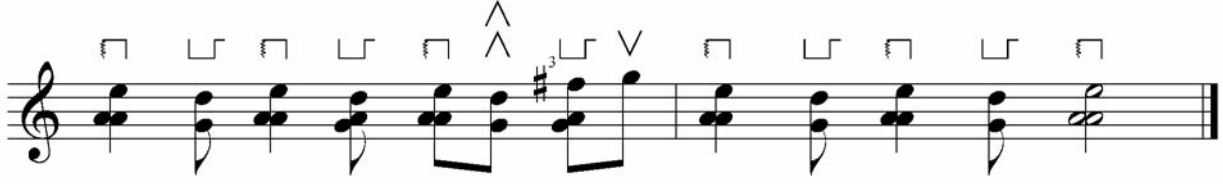
1 5 0 3 0 3 0 3 0 3 0

① ① ② ②

2 2 0

3 2

The musical score is written for a single melodic line on a 7-stringed baglama. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values (quarter, eighth, and sixteenth notes) and rests. Above the staff, there are several diagrams representing fretboard positions, with numbers 1, 3, and 4 indicating specific frets. The second staff continues the melody, with fretboard diagrams and numbers 0, 1, 1, 0, 1, 4, and 1. The third staff shows a change in the melody, with fretboard diagrams and numbers 1 and 4. The fourth staff includes a triplet of eighth notes and fretboard diagrams with numbers 4, 2, 4. The fifth staff continues the melody with fretboard diagrams. The sixth staff shows a change in the melody, with fretboard diagrams. The seventh staff continues the melody with fretboard diagrams. The eighth staff concludes the piece with a double bar line and a repeat sign, with fretboard diagrams.

Okuma Metni

Zeybeklerin Üstadı

Talip ÖZKAN

2 Ağustos 1939 yılında Denizli Acıpayam'da doğan Özkan, bağlama çalmaya küçük yaşlarda başladı. İlk ve orta öğrenimini Acıpayam'da lise öğrenimini ise Denizli'de tamamladı. Türk halk müziğinin önemli simalarından olan Muzaffer Sarısözen, ile lise yıllarında Acıpayam'da tanıştı. Sarısözen, genç Talip Özkan'ın bağlamadaki icra tekniğini ve performansını göz önünde bulundurarak radyo emisyonlarına çağırdı. 1957-1958 öğretim yılında Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Fransız Filoloji Bölümü'nü kazandı. Özkan yüksek öğrenim için Ankara'ya geldiğinde Ankara Radyosu'nun halk müziği programlarına katılmaya başladı. 1957 yılında Ankara Radyosu "Yurttan Sesler" korosuna giren sanatçı, bu tarihten itibaren sırasıyla Ankara, İstanbul ve İzmir'de Türkiye Radyo Televizyon Kurumu bünyesinde korist, solist, öğretim görevlisi, koro yönetmeni ve derleyicisi olarak 20 yıla yakın hizmet verdi.

1977 yılında TRT'den ayrılan ve Paris'e yer-

leşen sanatçı, Paris Konservatuarı'nda solfej profesörü olarak çalıştı. 8. Paris Üniversitesi Müzikoloji Fakültesi Etnomüzikoloji Doktorası'nı tamamlayan sanatçı, çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. Fransa'ya yerleştiği ilk yıllarda Radio Francein Occora Koleksiyonu için bir plak kaydı yapan sanatçı, ayrıca İrlanda, Amerika ve Yunanistan'da çok sayıda plak doldurdu. Fransa'da saz ile açıklamalı konserler veren Talip Özkan, bu konser dizilerini Almanya, Avusturya, Belçika, Cezayir, Fas, Finlandiya, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Tunus ve Yunanistan gibi ülkelerde de sürdürdü. Geleneksel Türk çalgılarından olan bağlamayı çeşitli yönleri ile dünyanın çeşitli ülkelerinde sanatseverlere ve müzikologlara tanıtmasının yanında; Talip Özkan, Avrupa'da yaşayan Türk ailelerinden yüzlerce ezgi derledi.

Türk halk müziği camiasında kendisine has bir yorum tekniğine sahip olan Özkan, Ege Bölgesi melodilerini otantik halleriyle yorumlayabilen neredeyse tek sanatçımızdır. Kaval, zurna, sipsi, Karadeniz kemençesi gibi geleneksel Türk çalgılarındaki icra tekniklerini bağlamaya adapte etmeye yönelik araştırmaları ile büyük takdir toplayan Talip Özkan, kendine özgü üslup ve olağanüstü icrasıyla bağlamada önemli ekollerden biri olmuştur.

Müziğimize yaptığı katkıları saymakla bitiremeyeceğimiz sanatçı yaşamını Paris'te sürdürmektedir.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

2. Alıştırma

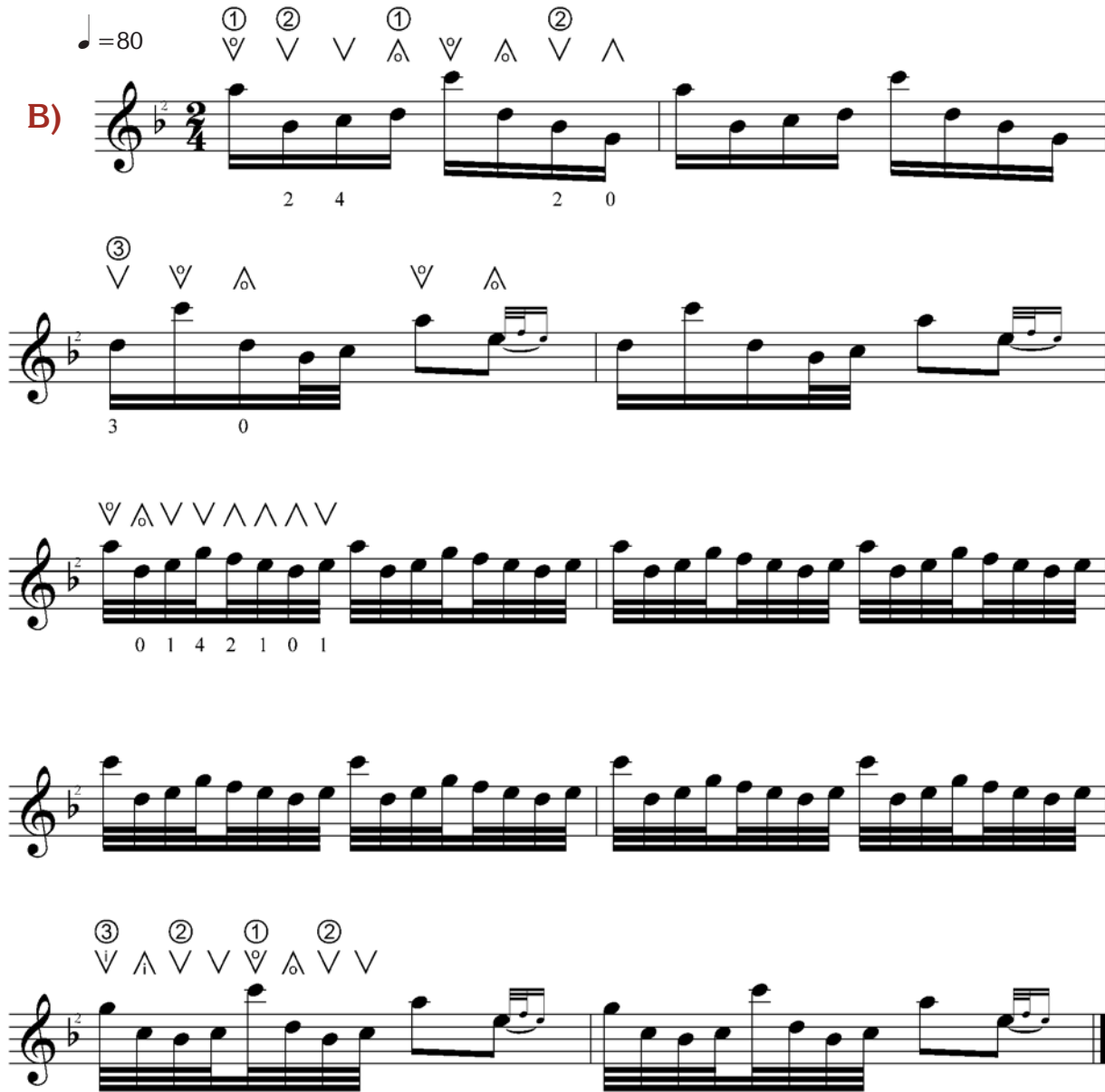
♩ = 80

A)

♩ = 80

B)

The musical score consists of eight staves of music in B-flat major. The notation includes treble clef, key signature (one flat), and various musical notes and rests. The sixth staff includes fingerings (3, 2, 1, 2) and fret numbers (5, 2, 4, 0, 2, 4) above the notes. The seventh and eighth staves also include specific fret markings.

The image displays four staves of musical notation for bağlama, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various rhythmic patterns and fingerings, indicated by numbers (0, 2, 3, 4) and symbols (Λ, V, S, G). The first staff has a tempo marking of 120. The second staff has a tempo marking of 120. The third staff has a tempo marking of 120. The fourth staff has a tempo marking of 120.

3. Alıştırma

♩ = 100

A)

♩ = 216

B)

① ③ ① ③
 ∇ △ ∇ ∇ △ ∇

②
 ∇ △ ∇ ∇ △ ∇ ∇ △

0 3 0 0 (3) 1 2 0

② ③ ②
 ∇ △ ∇ ∇ △ ∇ ∇

0 (5) 0 1

③
 ∇ △ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇

3 5 3 2 1

③
 ∇ △ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇

3 5 3 2 1

③
 ∇ △ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇

3 5 3 2 1

Zeynep'in Türküsü

Yöre : Sivas
Kaynak : Âşık Süleyman FAHRİ
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 216

C)

5 0 0 5 5 0 1 5 3 5 3 5 3 2

1 2 5 0 5 2 0 3 1 3 0

2 2 1 5 3 5 3 5 3 2

5 0 5 2 1

1 1 1 0 1 0 1 4 2 4 1 0

0

(SON)

0 2 1 2 4 0 1 0

3 (3) 3 (3) 3

2 4 0 2 0 (5) 2 1 0

80

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Müzikte yorumu etkileyen unsurlar dır.
2. Estetik duruş eser icrasını yönünden etkiler.

B. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

3. Aşağıda verilen estetik duruş ve oturuşla ilgili yargılardan doğru olanı işaretleyiniz.
 - A) El tekniği ile eser icra edenler estetik duruşa daha çok önem verir.
 - B) Mızrap tekniği ile eser icra edenler estetik duruşa daha çok önem verir.
 - C) Bazı çalgılarda estetik duruşa diğer çalgılardan daha çok önem verilir.
 - D) Tüm çalgılarla eser icrasında estetik duruş önemlidir.
 - E) Estetik duruş eser icrası için önemli bir unsur değildir.
4. Aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır.
 - A) Estetik duruş icrayı olumlu etkiler.
 - B) Yanlış duruş ve oturuş biçimleri bir takım bedensel sakatlanmalara yol açabilir.
 - C) Yanlış el pozisyonları teknik gelişimi olumsuz etkiler.
 - D) Doğru duruş ve oturuş kuralları farklı ekollerde ve kişilerde değişkenlik gösterir.
 - E) Sağ elin konumlandırılması dışında el tekniğinin tüm duruş ve oturuş kuralları mızrap tekniğiyle aynıdır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. Enstrüman çalarken estetik duruş neden önemlidir? Açıklayınız.
6. El tekniği ve mızrap tekniği ile eser icrasında estetik olarak dikkat etmemiz gereken kuralları yazınız.

ÖĞRENME ALANI

BAĞLAMA

ÇALIM

TEKNİKLERİ

1. ÜNİTE

MIZRAP TEKNİĞİ ESER ÇALIŞMALARI

1. Mızrap Tekniğine Özgü Nüanslar
2. Mızrap Tekniğinin Stil Özellikleri ve
Mızrap Tekniği Eser Çalışmaları

Hazırlık Çalışmaları

1. Nüans hakkında bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Müzikte nüansın önemini tartışarak belirleyiniz.

Araştırma

- Nüans terimlerinin hangi işaretlerle gösterildiğini araştırınız (2.etkinlik).
- Nüans işaretlerinin dizek üzerinde nereye yazıldığını araştırınız (3.etkinliğe yönelik).
- Eserlerin nüans işaretlerine uyularak icra edilmesiyle, nüans işaretlerine dikkat edilmeden icra edilmesi arasındaki farkların neler olabileceğini arkadaşlarınızla tartışarak tespit ediniz (4. etkinliğe yönelik).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız mızrap tekniği ile ilgili alıştırmalar ve etütleri tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre “nüans terimleri” ni ve bu terimlerin işaretlerini aşağıdaki tabloya yazınız.

İSİM	İŞARET
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. Etkinlik

- Araştırmalardan edindiğiniz bilgilere dayanarak nüans işaretlerinin, aşağıdaki örneklerden hangisinde doğru yere yazıldığını söyleyiniz.

4. Etkinlik

- Gözlemlerinizi hareketle aşağıdaki eserleri önce nüans işaretleri olmadan çalınız.
- Sonra nüans işaretlerine dikkat ederek çalınız.
- Eserin her iki hâlini de sınıf arkadaşlarınıza dinletiniz.
- İki icra biçimi arasında ne gibi farklar olduğunu tartışınız.

Tamzara

Yöre : Erzurum
Kaynak : Yöre Ekibi
Düzenleyen : Muzaffer SARISÖZEN

A) $\text{♩} = 216$

(SON)

Bilgi Notu

Tamzara

Güftesi olmayan bir “bar oyunu” çeşididir. Yer adı olarak Tamzara, Karahisar’ın kuzeyine düşen on altı kadar köylük ve dağlıklar arasına düşen bir bucaktır. Önce yayılmış ve sonra çeşitlenmiş oyunlardan biridir. Oyun daha çok Dadaşların kafa ve beden güçlülüğünü ifade etmektedir. Tamzara oyununu her bölgede farklı yoğunlukta olmakla birlikte Erzurum, Bayburt, Kars, Erzincan, gibi illerimizde çeşitli örnekleri görülmektedir.

5. Etkinlik

- Aşağıdaki eseri çalarak size göre olması gereken nüansları uygun yerlere yazınız.

Elmas Oyun Havası

Yöre : Azerbaycan
Düzenleyen : Erol PARLAK

♩. = 90

1 2 0 1 2 3 2 0 0

3 4 0

0 0

1 1 3 1 3 1 2 0 1

0 0 0

↓ ^ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ③ ① ③ ① ③ ① ↓ ^ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

2 1 3 4 0 2 5 2 5 2 2 1 3 4 1 3 1 1

IV

↓ V ↓ V ↓ ↓ ↓ ↓

3 4 1 1

↓ V ↓ V ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ V ↓ ↓ V ↓ ↓ ↓

3 4 1 3 0 1 1 3 1 0 1 3 0

§

Okuma Metni

Mehmet ERENLER

1946 yılında Ankara'da doğdu. 7-8 yaşlarında bağlama ile tanıştı. Müzik eğitimi almadan kendi kendine bağlama çalmayı öğrenip geliştirerek müzik yaşantısına başladı.

8-9 yaşlarında sahne hayatına atılıp tek başına resitaller verdi. 13 yaşında zamanının en büyük THM hocası yurttan sesler koro şefi Muzaffer Sarısözen'in yönettiği TRT Ankara Radyosu Yurttan Sesler Korosu'nda ve canlı yayına konuk sanatçı olarak katıldı. Ankara Radyosuna yetişmiş sanatçı olarak girme idealini 1966 yılında TRT'nin

Tavırların Üstadı

açtığı sınavı kazanarak gerçekleştirdi. Daha sonra koro şefliği sınavında başarı gösterip bu görevi sürdürmenin yanı sıra icra denetim, nota tahsis ve merkez repertuvar kurullarında da görev aldı. Sonraki yıllarda İstanbul Devlet Konservatuvarında öğretim üyesi olarak çalıştı. 1980 yılında kendi isteği ile atandığı TRT İstanbul Radyosu'nda da bağlama sanatçısı ve koro şefliği görevlerini yerine getiren Mehmet Erenler, Türkiye ve Türkiye dışında birçok konser, seminer ve toplantıya katıldı.

Çalış üslubu ve icra yetkinliği açısından benzersiz bir tavra sahip olan Mehmet Erenler, tüm Anadolu halk müziğinin bütün yöresel tavırlarını bilen, otantik çalış biçimine sadık kalan fakat bu çerçeve içinde kendi kişisel anlatımını yaratmış nadir bağlama sanatçılarından birisidir. Kendine has icrası ve alışlagelen çalış tekniğinin çok ötesinde bir teknikle bağlamada önemli bir ekoldür. Bugüne dek 20'den fazla albüm hazırlayan Mehmet Erenler hâlen TRT İstanbul Radyosu'nda sanatçı olarak görevini sürdürmektedir.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

Hazırlık Çalışmaları

1. Müzikte yorum nedir? Yorum kavramını etkileyen unsurlar sizce ne olabilir?
2. İki farklı sanatçının aynı eseri farklı şekilde icra etmesinin sebebi ne olabilir?

Araştırma

- Bağlamada bozuk düzenin genel özelliklerini ve bozuk düzende tellerin hangi seslere akort edildiğini araştırınız (1 ve 2. etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre bozuk düzen akort biçiminin aşağıdaki şemalardan hangisinde doğru olarak verildiğini nedenleriyle söyleyiniz

3 _____ mi
2 _____ re
1 _____ la

3 _____ sol
2 _____ re
1 _____ la

3 _____ sol
2 _____ la
1 _____ la

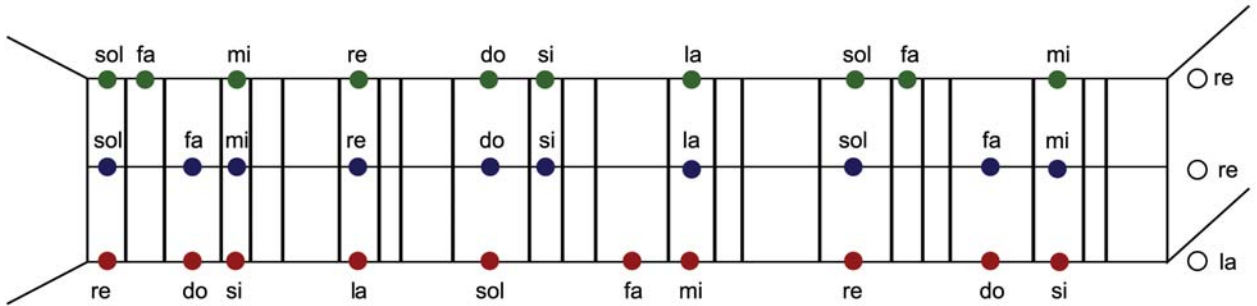
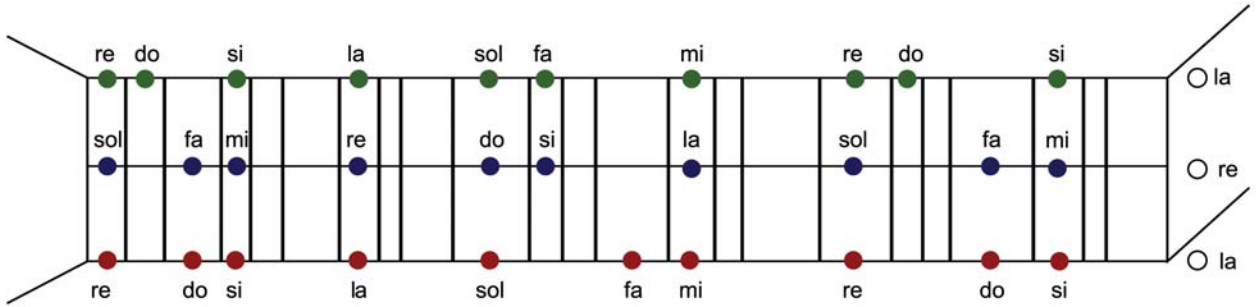
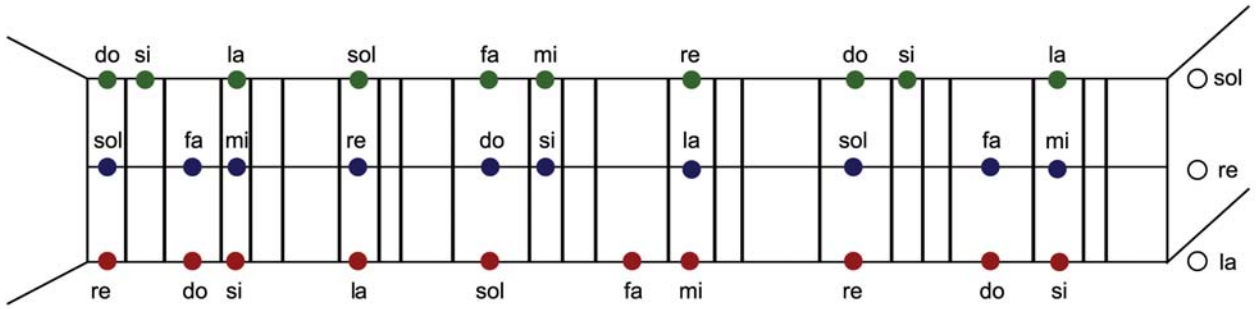
2. Etkinlik

- Edindiğiniz bilgilerden hareketle bozuk düzende tellerin hangi seslere akort edildiğini çalgınızın üzerinde uygulamalı olarak gösteriniz.

3. Etkinlik

- Aşağıdaki şemaların hangisinde bozuk düzende tellerin ve perdelerin sıralanışı doğru olarak verilmiştir.

4. Etkinlik

- Aşağıda verilen boş telde mızrap alıştırmalarını, mızrap yönlerine ve metronom değerlerine dikkat ederek çalınız.

1. Alıştırma

♩ = 80

①

②

③

2. Alıştırma

♩ = 80

②

①

③

①

5. Etkinlik

- Bağlamada birinci parmak ile nota geçişlerini geliştirmek amacıyla hazırlanmış aşağıdaki alıştırmaları çalınız.

1. Alıştırma

①

2. Alıştırma

②

3. Alıştırma

Three staves of musical notation for a practice exercise. The first staff shows a sequence of notes with a circled 3 above the first two notes and downward arrows, indicating a triplet. Fret numbers 0, 1, 1, 1 are written below the first four notes. The second staff continues the sequence, with a downward arrow on the first note and an upward arrow on the second note, and fret numbers 0, 1, 1, 1 below. The third staff continues the melodic line with various note values and rests, ending with a double bar line.

6. Etkinlik

Bu etkinlikte farklı tellerde ve farklı dizilerde hazırlanmış alıştırmaları;

- Konumlarına (pozisyonlarına),
- Mızrap yönlerine,
- Belirtilen metronom değerlerine dikkat ederek çalınız.

1. Alıştırma

$\text{♩} = 100$ ① ↓ ↓

0 1 1 1 1 2 1 1 1 1 0 1 2

1 2 4 2 1 1 1 1

0 1 2 4 2 0 0 1 1 2 1 1

1 2 4 2 1 0

2. Alıştırma

♩ = 100

①

0 1 1 1 1 2 4 2 1 1 1 1 1 2 4 2

②

0 1 1 1 1 3 4 3 1 3 4 3 1 3 4 3

③

1 3 4 3 0 1 1 1 1 3 4 3 1 3 4 3

1 3 4 1 0 1 3 4 1 0 1 3 4 1 0

3. Alıştırma

♩ = 100

A)

0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 4 2 1 1

VII XII VII

1 1 0 0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 1

VII XII VII

B) ♩ = 100 ① ↓

0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 4 2 1 1
VII XII VII

↓ ↑

1 1 0 0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 4 2 1 1 1 1 0
VII XII VII

C) ♩ = 100 ① ↓

0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 4 2 1 1
VII XII VII

↓ ↑

1 1 0 0 1 1 1 1 2 4 1 2 4 2 1 4 2 1 1 1 1 0
VII XII VII

4. Alıştırma

♩ = 100 ① ↓ ↑

0 1 3 1 0 1 1 3 1 1 0 0 1 3 1 0 1 1 3
I III I a. III

1 1 0 0 1 2 1 0 1 1 3 1 1 0
II III

5. Alıştırma

A) $\text{♩} = 100$ ① ↓ ↑

0 1 3 1 3 1 3 1 0 0 1 3 1
I V I I a. V

3 1 3 1 0 0 1 2 1 3 1 2 1 0
I a. II V II

B) $\text{♩} = 100$ ① ↓ ↑

0 1 3 1 3 4 3 1 3 1 0 1
I V I I a. V

3 4 3 1 0 1 2 1 3 4 3 1 2 1 0
I a. II V II

C) $\text{♩} = 100$ ① ↓ ↑

0 1 1 3 1 2 4 2 1 3 1 1 0
III VII III

0 1 1 3 3 1 1 0
III VII III

0 1 1 3 3 1 1 0
III VII III

6. Alıştırma

A) $\text{♩} = 100$ ① ↓ ↑

0 1 3 1 3 4 1 3 1 4 3 0 3 1 0
I V X V I

0 1 3 1 3 4 1 3 1 4 3 0 3 1 0

0 1 2 1
II V

Dikkat

● Pozisyon işareti aynı zamanda parmak numaralarını da belirlediği için, pozisyon işareti olan bölümlerde parmak numarası yazılmayabilir.

B) $\text{♩} = 100$ ① ↓ ↑

0 1 3 4 1 3 4 3 1 4 3 1
I V X V I

I V X V I

II 2 1 V X V II

C) ♩ = 100 ① ↓ ↑

0 1 1 3 2 1 4 1 2 4 2 1 4 2 1 3
VII XII VII

1 1 0 0 1 1 3 2 1 2 1 3 1 1 1 0
VII XII VII

0 1 1 3 3 3 3 3 3 3 3 1 1 0
VII XII VII

D) ♩ = 100 ① ↓ ↑

I III X XIII X III

I I III X XIII a.

X III I I III X

XIV X III I

7. Aıştırma

♩ = 100

①
↓ ↑ ↓ ↑ ↓

0 1 3 1 0 1 1 3 1 1 1 1 3 1 1 1 3 4 3 1

V

VII VIII X XII

XIII XII X VIII

VII V

Bilgi Notu

Staccato

Notanın kendi süre değeri içerisinde kesik kesik ve kısa çalınacağını belirten işarettir. Staccato noktası nota sapı aşağı çekilmişse notanın üzerine, nota sapı yukarı çekilmişse notanın altına konur. Staccatoya 'kısaltma noktası' da denir.

8. Alıştırma

♩ = 100 ①
 ↓ ↑ ↓ ↑ ↓

0 1 4 1 0 1 1 2 1 1 1 2 4 2 1 1 3 4 3 1

IV V

VII VIII X XII

XIII XII X VIII

VII V IV

Okuma Metni

Bozkırın Tezenesi Bir Garip Bülbül

Neşet ERTAŞ

Türkülerin babası ve bozkırın tezenesi büyük usta Neşet Ertaş'ın yaşam öyküsü 1938 yılında Kırşehir'in Çiçekdağ ilçesine bağlı Kırıllar köyünde başlar. Babası bozlak ustası Muharrem Ertaş'ın ocağında pişen; sazı, sözü ve hayatı bu okulda öğrenen Neşet Ertaş, baba ocağında sanatını ilerletir ve olgunlaşır.

Önce keman, sonra da bağlama çalmayı öğrenir ve uzunca yıllar Babası Muharrem Ertaş ustayla yörenin düğünlerinde çalıp söyler. 1957 yılında İstanbul'a gelir ve Ertaş'ın profesyonel müzik hayatı bu yıllarda başlar. Seslendirdiği ilk parça olan Garip Bülbül'ün sözleri de onun yaşamıyla bütünleşmektedir. Ustanın mahlası olan 'Garip Bülbül' ün çıkış hikayesi şöyledir:

Ertaş daha çocukken yaktığı hiçbir türkünün sonunda adını kullanmazmış. Bu durum baba Muharrem Ertaş'ın dikkatini çekmiş ve bir gün "Oğlum sen yeni bir şeyler yapıyorsun ama türkünün sonunda adını kullanmıyorsun" demiş.

Bunun üzerine Neşet Ertaş babasına türkülerimin sonuna hangi isimi ekleyeyim diye sormuş. Muharrem Ertaş'ın yanıtı "garip" olmuş."Bizler garibiz oğlum. Soyadımız yokken bizlere garip derlerdi. Gönümüz de gariptir oğlum" der Muharrem usta. Neşet Ertaş'ın ilk plağının adı böylece "Garip Bülbül" olur.

1960'lı yıllara gelindiğinde Neşet Ertaş artık bozlak havaları ile dikkat çekmeye başlar. Onun türküleriyle yola çıkan birçok isim şöhret olur.

Neşet Ertaş "Gitme Leylam" isimli ikinci plağını bu yıllarda yapar ve plaklar ardı ardına gelir. Ertaş söyler, 45'likler şimdiye kadar eşine ve benzerine rastlanmamış bir şekilde ilgi görür.

Yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle kardeşinin daveti üzere tedavi olmak için Almanya'ya gider. Almanya'daki tedavi uzun sürünce buraya yerleşme kararı alır ve 25 yıl bu ülkede yaşar. Çocuklarının eğitimi ve sanatsal çalışmalarından dolayı uzun bir süre ülkesine dönemeyen Ertaş 2000 yılında İstanbul'da verdiği muhteşem konserle hayranlarına 'merhaba' der. Memleket hasreti kendi deyimiyle içinde harlanmıştı ve artık Türkiye'ye dönmek istiyordu. Yurda döndükten sonra İzmir'e yerleşen ozanımız; kendine has çalıp söyleme tekniği, içten gelen yanık bozlakları ve dâhiyane sanat becerisiyle yaşam tarzı olan müziğe devam etmektedir.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

7. Etkinlik

Çeşitli dizilerden ve çeşitli sürelerden oluşan alıştırma;

- Mızrap yönlerine,
- Parmak numaralarına,
- Metronom değerlerine,
- 5. parmağın (baş parmak) kullanımına dikkat ederek çalınız.

1. Alıştırma

♩ = 120

5 1 2 4 5 2 5 0

5 1 3 4 5 3 5 0

5 1 2 4 5 1 3 4

5 1 2 4 5 1 3 4

1 2 1 1 3 1 1 3 1 5 1 5

2. Alıştırma

♩ = 100

① ③ ① ③ ①

↓ ↑ ↓ ↑

0 1 1 3 5 1 1 3 5 1 3 4 1 1 2 4

1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4 1 1 2 4

4 2 1 1 4 2 1 1 4 3 1 1 4 2 1 1

4 2 1 1 4 3 1 1 3 1 1 0 3 1 0 0 5 0 2

③

3. Alıştırma

♩ = 80

① ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ① ③ ①

0 1 1 3 5 1 1 3 5 1 3 4 1 1 2 4

1 1 2 4 1 1 2 4 1 1 2 4 1 1 2 4

4 2 1 1 4 2 1 1 4 2 1 1 4 2 1 1

4 2 1 1 4 3 1 1 3 1 1 1 3 1 1 0 3 1 0 0 5
0
2

4. Alıştırma

♩ = 80

① ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ① ③ ①

0 1 1 3 5 1 1 3 5 1 3 4 1 1 2 4

1 1 2 4 1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4

4 2 1 1 4 3 1 1 4 2 1 1 4 2 1 1

4 2 1 1 4 3 1 1 3 1 1 1 3 1 1 0 2 1 0 0 5
0
2

5. Alıştırma

♩ = 80

① ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ① ③ ①

0 1 1 2 5 1 1 3 5 1 3 4 1 1 2 4

1 1 2 4 1 1 3 4 1 1 2 4 1 1 3 4

4 3 1 1 4 2 1 1 4 3 1 1 4 2 1 1

4 2 1 1 4 3 1 1 3 1 1 1 2 1 1 0 4 1 0 0 5 0 2

6. Alıştırma

♩ = 160

Ümit YILMAZ

0 5 1 3 1 5 1 1 3 1 5 1 3 4 3 0 1 2 4 2

1 1 2 4 2 1 1 3 4 3 1 1 2 4 2 1 1 2 4 2

1 2 4 2 1 1 2 4 2 1 1 3 4 3 1 1 2 4 2 1

1 2 4 2 1 1 3 4 3 1 1 1 3 1 1 1 3 1 1 5 0 2

7. Alıştırma

Ümit YILMAZ

♩ = 80

②

↓ ↑ ↓ ↑

0 1 2 4 0 1 3 1 3 4 1 3 1 2 4

V X XIII

1 2 1 4 2 4 1 2

XII

X VIII

VII V

② ① ②

1 3 1 3 1 3 1 3 1 3 0 1 4 0 2 4 1 2

1. Tekrarlanan seslerdeki kısaltmalar

2. Hızla tekrarlanan iki sesin kısaltılması

Yazılışı

Okunuşu

109

8. Etkinlik

- Aşağıda çalınış biçimi verilen notaların kısaltmalarını, kısaltması verilen notaların ise çalınış biçimini yazınız.

1. Alıştırma

A)

B)

9. Etkinlik

Aşağıda verilen alıştırma;

- Mızrap yönlerine,
- Parmak numaralarına,
- Metronom değerlerine,
- Nota kısaltmalarının uygulanış biçimlerine dikkat ederek çalınız.

1. Alıştırma

$\text{♩} = 80$ ①
↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

A)

2. Ağıştırma

♩ = 66

A)

♩ = 66

①

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

B)

0 1 1 2 1 3

$\text{♩} = 66$ ①
↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

C)

0 1 1 2 1 3 1 3

3. Alıştırma

$\text{♩} = 100$ ①
↓ V ↓ V ↓ V ↓ V

A)

0 1 1 3 1 3 1 3

B) ♩ = 100

① ↓ V ↓ V ↓ V ↓ V

0 1 1 3 1 3

C) ♩ = 100

① ↓ V ↓ V ↓ V ↓ V

0 1 1 2 1 3

$\text{♩} = 100$

①

↓ V ↓ V ↓ V ↓ V

D)

0 1 1 4 1 2 1 3

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Nüans işaretleri dizeğin yazılır.
2. Kreşendo işaretiyle gösterilir.

B. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

3. Gürlük basamaklarıyla ilgili aşağıda verilen eşleştirmelerden yanlış olanını işaretleyiniz.
 - A) Piano: Hafif
 - B) Kreşendo: Giderek gürleşme
 - C) Mezzoforte: Çok kuvvetli
 - D) Dekreşendo: Gürlüğün giderek azalması
 - E) Forte: Kuvvetli
4. Bir müzik eserini yorumlama ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?
 - A) Müzikte yorum her icracıda farklı tezahür eder.
 - B) Teknik yeterlilik kadar psikolojik hazırlık da yorumu etkiler.
 - C) Yorumu besteci belirler sabittir ve icracıların ona uyması beklenir.
 - D) Bir icracının yorum becerisi onun müzikal tarzını oluşturan öğelerden biridir.
 - E) Müzikte yorum farklılıkları çalgıya ve çalgı gelişimine önemli katkılar sağlar.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. Nüans terimleri bir eserin yorumlanmasında ne gibi değişikliklere sebep olur?
6. Bağlama sanatçılarının aynı eserleri farklı yorumlamalarının sebepleri nelerdir?

2. ÜNİTE

EL TEKNİĞİ ESER ÇALIŞMALARI

1. El Tekniğine Özgü Nüansların
Eserlerde Uygulanışı
2. El Tekniği Eser Çalışmaları

Hazırlık Çalışmaları

1. El tekniğinde kullanılan sağ el teknikleri hakkında bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Bağlama sanatçıların el tekniği ile eser icra ederken izleyiniz. Kullandıkları sağ el tekniklerini gözlemleyerek bulgularınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Bağlama ailesinden olan diğer çalgıların neler olduğunu araştırınız. Araştırma sonuçlarını yazarak sınıf panosunda sergileyiniz.
4. Bağlama ailesinden olan çalgıların sağ el teknikleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları araştırarak sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.
5. El tekniğinde kullanılan sağ el tekniklerinin başka çalgılarda kullanılan tekniklerle benzerliklerini araştırınız. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.
6. Mızrap tekniği ve el tekniği arasında nüans terimlerinin uygulaması bakımından yaşanan zorluklar ve kolaylıkları tespit ederek karşılaştırınız.

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- El tekniği ile eser çalarken kullandığınız sağ el tekniklerini tekrar ediniz.

2. Etkinlik

- Yandaki eseri önce nüans işaretleri olmadan çalınız.
- Sonra nüans işaretlerine dikkat ederek çalınız.
- Eserin her iki hâlini de sınıf arkadaşlarınıza dinleterek iki icra biçimi arasında ne gibi farklar olduğunu tartışınız.

Yöre : Kerkürk
Kaynak : Abdülvahit KÜZECİOĞLU
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

[illegible]

Okuma Metni

Sanatta Öncü Bir Usta

Yavuz TOP

1950 yılında Erzincan'ın Tercan ilçesinde doğdu. Yedi yaşında bağlamayla tanışan sanatçı 1967 yılında TRT İstanbul Radyosu sınavlarını kazanıp "yetişmiş bağlama sanatçısı" olarak yayınlara katılmaya başladı.

1976 yılında açılan İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda "Bağlama Hocası" olarak görev yaptı. 1980 yılında bu görevinden ayrıldıktan sonra halk müziğinde çok sesli orkestra düzenlemeleri çalışmaları yaptı. Bunun için halk çalgılarından oluşan bir orkestra kurdu. Halk müziği tarihimizde ilk kez "Çok Sesli Halk Müziği" denemeleri yaparak televizyon ve radyolarda yayımlanmasını sağladı. Bu çalışmalar sırasında halk müziğindeki yaylı grubu ve bas eksikliğini görerek Asya ve Anadolu kaynakları araştırmalarıyla halk müziğine kazandırdığı yaylı çalgıların (yaylı kopuz, ıklığ) halk müziği çevrelerinde kullanılmasını sağladı. Bu çalışmalarla müziğimizi geliştirirken o müziği üreten müzik aletlerinin de evrimini tamamlamasını ve kaybolmaya yüz tut-

muş müzik aletlerimizin günümüzde yeniden kullanılmasını amaçladı.

Arif Sağ, Musa Eroğlu ve Muhlis Akarsu ile 7 albümlük seriden oluşan ve "Muhabbet Grubu" diye bilinen albümler yaptı. Grup çalışmalarının yanı sıra sanatçının 7 tane de solo albümü bulunmaktadır.

Londra, Kopenhagen, Paris, Köln, Viyana, Amsterdam, Lahey, Metz, Berlin, Zürich, Lozan, Bern, Sydney, Melbourne, Frankfurt gibi dünyanın pek çok ülkesinde resitaller vererek bağlamanın dünyaya tanıtılmasında önemli katkılar sağlamıştır. Timur Selçuk şefliğinde, Devlet Senfoni Orkestrası ile konserler verdi. Gerçekleştirdiği film müzikleri ile çeşitli ödüller aldı. 300'e yakın halk türküsünü derleyerek halk müziği repertuvarımıza kazandırdı ve halk müziği formunda eserlerin de içinde olduğu 50'ye yakın türkü besteledi.

Bağlamanın yaşayan en büyük ekollerinden biri olan Yavuz Top halk müziğinin kuşaktan kuşağa aktarılabilmesi ve yaygınlaşabilmesi için, açmış olduğu müzik merkezinde pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Ustanın yetiştirdiği öğrenciler Ankara, İstanbul, İzmir, Erzurum radyolarında ve çeşitli devlet korolarında ses ve saz sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

Hâlen T.C. Kültür Bakanlığı bünyesinde solist sanatçı olarak görevini sürdüren Yavuz Top, kendi adını taşıyan "Yavuz Top Halk Müziği Merkezi"nde hocalık ve yöneticilik yapmaktadır.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

3. Etkinlik

- 121. sayfadaki eseri sağ el tekniklerine dikkat ederek çalınız ve sağ el tekniklerine uygun nüansları size göre uygun olan yerlere yazınız.

Habudiyar

Yöre : Erzurum
Kaynak : Muharrem AKKUŞ
Düzenleyen : Erol PARLAK

♩. = 100

2 4 4 5

0

5 0 2 4 5 0

(SON)

0 4

3 1 0 5

(Erol PARLAK'ın Habudiyar düzenlemesinden alınmıştır.)

Hazırlık Çalışmaları

1. El tekniğinde yorumu etkileyen unsurlar neler olabilir.
2. Üst sınıftan arkadaşlarınızı ve bağlama sanatçılarını dinleyerek aralarındaki el tekniği yorum farklılıklarını gözlemleyiniz. Tespit ettiğiniz farklılıkların nedenlerini sınıfta tartışınız

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

1. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız el tekniği ile ilgili düzenlenmiş eser ve alıştırmaları tekrar ederek yeni alıştırmalara performans hazırlığı yapınız.

2. Etkinlik

- Bu etkinlik kapsamında verilen el tekniği için düzenlenmiş eserleri çalınız.
- Eserleri belirtilen metronom değerlerinde çalarken parmak numaralarını ve teknik işaretleri doğru uygulamaya dikkat ediniz.

① ∇ ∆ ∆ ∇ ②

0 (4) 2 0 1

① ∇_s ∆_s ∆ ∇ ②

0 (4) 2

Elmas Oyun Havası

Yöre : Azerbaycan
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

♩. = 84

①
②
③
④
⑤
⑥
⑦
⑧
⑨
⑩
⑪
⑫
⑬
⑭
⑮
⑯
⑰
⑱
⑲
⑳
㉑
㉒
㉓
㉔
㉕
㉖
㉗
㉘
㉙
㉚
㉛
㉜
㉝
㉞
㉟
㊱
㊲
㊳
㊴
㊵
㊶
㊷
㊸
㊹
㊺
㊻
㊼
㊽
㊾
㿀
㿁
㿂
㿃
㿄
㿅
㿆
㿇
㿈
㿉
㿊
㿋
㿌
㿍
㿎
㿏
㿐
㿑
㿒
㿓
㿔
㿕
㿖
㿗
㿘
㿙
㿚
㿛
㿜
㿝
㿞
㿟
㿠
㿡
㿢
㿣
㿤
㿥
㿦
㿧
㿨
㿩
㿪
㿫
㿬
㿭
㿮
㿯
㿰
㿱
㿲
㿳
㿴
㿵
㿶
㿷
㿸
㿹
㿺
㿻
㿼
㿽
㿾
㿿
㿠
㿡
㿢
㿣
㿤
㿥
㿦
㿧
㿨
㿩
㿪
㿫
㿬
㿭
㿮
㿯
㿰
㿱
㿲
㿳
㿴
㿵
㿶
㿷
㿸
㿹
㿺
㿻
㿼
㿽
㿾
㿿

1 0

0 0 3 0 1 0 0 2 1 0 3 0 1

0 0 3 0 1 0 0 2 1 0 3 0 1

0 1 1 0 0

(SON)

Mavilim

Yöre : Keskin
Kaynak : Hacı TAŞAN
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

♩ = 80

① ①
② ② ③ ② ① ③
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
0

①
③ ③ ① ③ ③ ①
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
1 0

①
② ② ① ③ ① ② ③
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
4 3 0 (4)

② ② ① ③ ② ②
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
3 0

③ ③ ③ ③ ③ ③ ③ ③
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
0 0 0 0

③ ③ ③ ③ ③ ③ ③ ③
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
0 0 0 0

③ ③ ③ ③ ③ ③ ③ ③
▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽
0 0 0 0

The musical score consists of three staves of music, all in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). It contains several measures of music, with rhythmic markings above the notes: a circled '3' over a quarter note, a 'V' over a quarter note, another circled '3' over a quarter note, and a series of eighth and sixteenth notes. Below the staff, the numbers '2', '2', and '4' are written under specific measures. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns and includes a repeat sign at the beginning. The third staff concludes the piece with a final measure marked with a double bar line and repeat dots.

Okuma Metni

Bir Halk Müziği Duayeni

Yücel PAŞMAKÇI

1935 yılında İstanbul'da doğdu. 1951 yılında bağlama çalmayı öğrenmeye başlayan Yücel Paşmakçı, 1954 yılında İstanbul Radyosu'nda açılan "Stajyer Saz Sanatçılığı" sınavında başarılı olarak Yurttan Sesler kadrosuna dâhil oldu. Topluluk çalışmalarını önce Muzaffer Sarısözen ve ardından da uzun yıllar Ahmet Yamacı yönetiminde sürdürdü.

Yücel Paşmakçı, İstanbul Radyosu'ndaki çalışmalarının yanı sıra, 1961 yılında Adnan Ataman yönetimindeki İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Türk Halk Müziği İcra Heyeti Üyeliği'ne atandı ve aynı zamanda Şef Yardımcılığı görevini üstlendi. Buradaki çalışmalarını 1972 yılına kadar sürdüren Paşmakçı, aynı yıl TRT İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği ve Oyunları Şube Müdürlüğü'ne ve 1976 yılında da TRT Müzik Dairesi Başkanlığı THM ve Oyunları Merkez Müdürlüğü'ne getirildi. İdari görevinin yanı sıra Ankara Radyosu Yurttan Sesler Topluluğu'nu yönetti ve THM Repertuar dersleri verdi.

Merkezi Cenevre'de bulunan Avrupa Yayın Birliği'nin (EBU) Folklor Alt Çalışma Grubu'nda TRT kurumunu temsilen iki yıl görev yaptı (1977-1978). Bu yayın birliğince İstanbul/Türkiye ve Yanbol/Bulgaristan'da düzenlenen Rostrum'lara bildirilerle katıldı (1977, 1979).

1974 yılından itibaren 1,5 yıl süreyle İstanbul Türk Folklor Kurumu Derneği'nin Genel Başkan-

lığı'nı üstlenen Yücel Paşmakçı, TRT İstanbul ve Ankara Radyolarında "4 Ses 4 Saz", "Yurttan Sesler" ve "Kadın ve Erkek Toplulukları" programlarını yönetti. "50 Yılda Türk Halk Müziği" ve "Halk Müziğimizin Eski Üstaları" adlı açıklamalı programlar hazırladı. Dışişleri Bakanlığı ve TRT'nin Kıbrıs'ta ortaklaşa düzenledikleri Barış Şenliklerinde Halk Müziği Koro Konserlerini yönetti (1976).

Ayrıca, 1966 yılından itibaren uzun yıllar "TRT Müzik Dairesi Türk Halk Müziği Merkez Denetleme Kurulu Üyeliği", 1972 yılından itibaren de "Bilimsel Araştırma ve Repertuar Kurulu Üyeliği" ve "Stajyer Sanatçılara Repertuar Öğretmenliği" yaptı.

Yücel Paşmakçı, 1979 yılında kendi isteği üzerine İstanbul Radyosu'na tayin oldu ve 1983 yılına kadar "Program Yapar Uzman" olarak çalıştı.

1983 yılında, TRT Kurumunun muvafakati ile, kuruluşu (1975) ve öğrenime başlaması aşamasında (1976) Kurucu Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunduğu İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'na Öğretim Görevlisi olarak naklen atandı. Burada "THM Solfej ve Nazariyatı", "THM Repertuar" ve "Toplu İcra" gibi derslerin hocalığını üstlendi. Bir süre "Temel Bilimler Bölümü THM Ana Sanat Dalı Başkanlığı" görevini yürüttü. Ayrıca, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Musiki Ana Sanat Dalı Master Programında "Türk Halk Çalgıları" ve "Oyun Havaları" dersleri verdi.

İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'ndaki görevine ek olarak 1985-1989 yılları arasında bir süre Adapazarı Belediye Konservatuvarı'nda Öğretim Görevlisi olarak da çalışan Yücel Paşmakçı, ardından Bursa Belediye Konservatuvarı'nda da görev almaya başladı ve THM Bölüm Başkanlığı ve Genel Sanat Yönetmenliği görevine getirildi.

2000 yılında, İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'ndan emekli olan Yücel Paşmakçı, halen Haliç Üniversitesi Konservatuvarı'nda Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

(Mülakat yoluyla alınmıştır.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Bağlamanın ailesinin en küçük sazı dır.
2. Bağlamanın ailesinin en büyük sazı dır.

B. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

3. Farklı coğrafyalarda görülen ve bağlama ailesinden olan çalgılarla ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi doğru değildir?
A) Kopuz bağlama ailesinden bir çalgıdır.
B) Dombra bağlama ailesinden bir çalgıdır.
C) Dutar bağlama ailesinden bir çalgıdır.
D) Cura bağlama ailesinden bir çalgıdır.
E) Kemane bağlama ailesinden bir çalgıdır.
4. Aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?
A) Sağ el teknikleri benzer çalgılar, aynı aileden çalgılardır.
B) Bağlama ailesinden olup farklı coğrafyalarda çalınan çalgıların çalıs teknikleri benzerlikler gösterir.
C) Enstrümanların çalıs biçimlerinin benzeşmesi tarihsel bir ortaklığı gösterir.
D) Başka ülkelerde görülen ve bağlama ile aynı aileden olan diğer çalgılarda mızraplı çalıs biçimi gelişmemiştir.
E) Sağ el tekniklerinin gelişiminde doğadaki seslerinin taklit edilmesi önemli bir rol oynamıştır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5. Bağlama ailesinden olmayan fakat çalıs biçimi bakımından bağlamayla benzerlik gösteren çalgılar nelerdir?
6. Bazı çalgıların çalınış biçimlerinin benzeşme sebepleri nelerdir? Açıklayınız.

DAĞARCIK

Bağlama Üvertürü
I. Bölüm

(Bağlama Düzeni)

Müzik : Zeki ATAGÜR

♩ = 100

0 0

3 1 3 1

(SON)

2 VI 3

1

0 1 3 1

♩ = 100

Bağlama Üvertürü II. Bölüm

(Bağlama Düzeni)

Müzik : Zeki ATAGÜR

$\text{♩} = 260$

The musical score consists of six staves of music in 3/8 time, written in the key of B-flat major. The tempo is marked as $\text{♩} = 260$. The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and rests, along with fret numbers (0, 1, 2, 3, 4, 5) and bowing directions (up and down arrows). The staves are labeled with Roman numerals II, VII, IX, and II, indicating specific fret positions or sections. The score concludes with a double bar line and a repeat sign.

II

2 1 2 0 2 0 4

0 1

① ② ①

4 3 2 1 0 1 4

③ ①

5 0 4 2 1 4 2 1 0

VII II

① ② ① ③ ① ② ①

0 0 1 2 4 0 1 0 0 3 1 5 0 2 0

IX II

② ①

The image shows three staves of musical notation for Bağlama2. The first staff has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It contains a melody with various intervals and a repeat sign. The second staff continues the melody with a key signature change to two flats. The third staff shows a sequence of notes with fingerings and a final double bar line with a repeat sign.

Bilgi Notu

Üvertür

Üvertür, bir sahne eserinin (opera, operet, oratoryo, tiyatro oyunu) en başında, perde kapalıyken o yapıttan önce seslendirilen çalgı müziğidir. İlk olarak 17.yy da dinleyiciyi asıl esere hazırlamak için çalınan bir tür ön eser olarak ortaya çıkmıştır. 17 ve 18. yy da sadece sahne eserlerinin giriş bölümlerinde değil, uvertür oratoryoların ve bazı sütünlerin ilk bölümleri içinde kullanılırdı. 19.yy da bir sahne eserine bağlı olmayan doğrudan doğruya dinletide seslendirilmek üzere bestelenen konser uvertürü ortaya çıktı.

Üvertürlerin özel bir türü de tiyatro için yazılanlardır. Konser uvertürü olarak da sık sık seslendirilen bu uvertürler, kimi zaman bir sahne müziğinin parçası da olurdu. Çalgı müziği olarak uvertür 20. ve 21.yy da gelişip çeşitlenerek daha özgün bir yapıya kavuşmuştur.

③ ② ① ②
V ^ V V V ^ V V V ^ V ^

5 2 4 0 2 4

II. Bölüm

The musical score for "II. Bölüm" is written for Bağlama 2. It consists of seven staves of music. The notation includes various rhythmic patterns indicated by flags and beams, and some circled numbers (3, 1, 5, 0, 2, 4, 1, 2, 0, 0, 0) likely representing fret positions or specific techniques. The key signature is one flat (B-flat).

The musical score consists of eight staves of music, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various musical symbols and fingerings:

- Staff 1:** Features a series of eighth and sixteenth notes, with a triplet of eighth notes marked with a '3' and a sharp sign.
- Staff 2:** Includes a triplet of eighth notes marked with a '3' and a sharp sign, and a series of eighth notes with a '2' and a '4' below them.
- Staff 3:** Shows a series of eighth notes with a '1' and a '2' below them, and a series of eighth notes with a '0' and a '0' below them.
- Staff 4:** Features a series of eighth notes with a '4' below them, and a series of eighth notes with a '0' and a '0' below them.
- Staff 5:** Includes a series of eighth notes with a '4' below them, and a series of eighth notes with a '0' and a '0' below them.
- Staff 6:** Shows a series of eighth notes with a '0' and a '2' below them, and a series of eighth notes with a '2' and a '2' below them.
- Staff 7:** Features a series of eighth notes with a '2' and a '0' below them, and a series of eighth notes with a '3' and a '2' below them.
- Staff 8:** Includes a series of eighth notes with a '2' and a '0' below them, and a series of eighth notes with a '3' and a '2' below them.

Musical score for Bağlama 2, featuring a single melodic line on a treble clef staff with a key signature of one flat (B-flat). The score consists of eight staves of music. Above the staves, there are various musical notations including slurs, accents, and fingerings. Below the staves, there are numerical fingerings (0, 2, 4, 5) and a sequence of notes (0, 5, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 1, 0, 0). The music is written in a style typical of traditional Turkish folk music, with a focus on melodic ornamentation and specific rhythmic patterns.

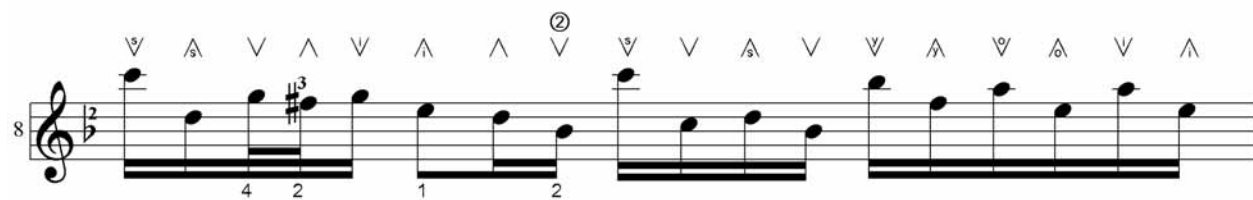
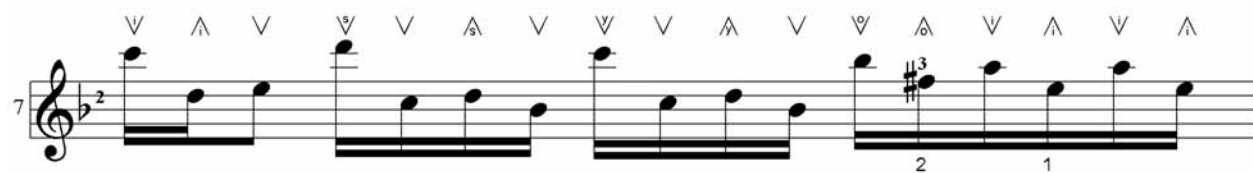
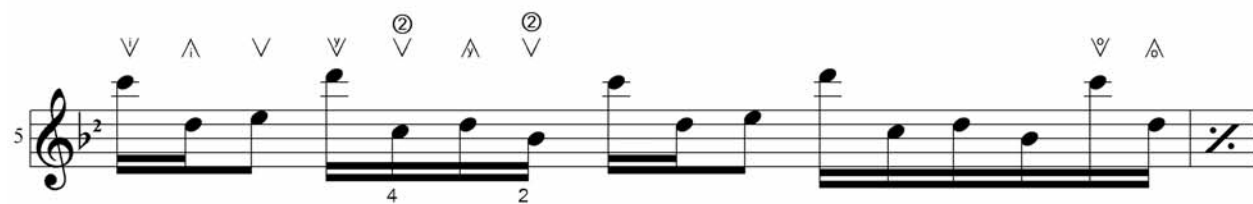

Bağlama Üvertürü

Müzik : Erdal ERZİNCAN

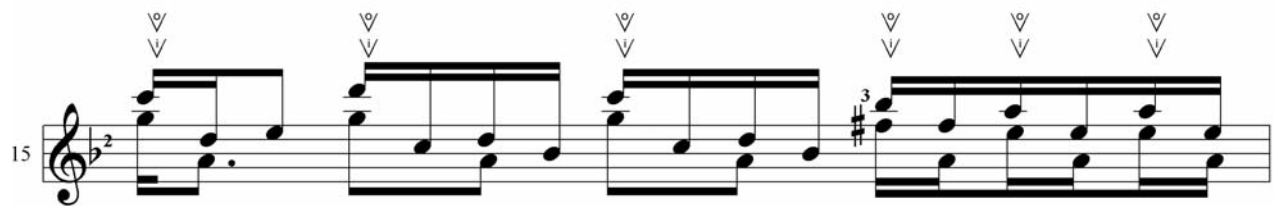
♩ = 240

The musical score is written for four staves, each representing a different part of the Bağlama ensemble. The notation includes notes, rests, and various performance markings such as 'V' (bend), 'A' (accents), and '3' (triplets). The first staff (labeled '1') starts with a treble clef, a key signature of two flats, and a 9/8 time signature. The second staff (labeled '2') also has a treble clef and a key signature of two flats. The third staff (labeled '3') has a treble clef and a key signature of two flats. The fourth staff (labeled '4') has a treble clef and a key signature of two flats. The score is divided into measures by vertical bar lines. Above the notes, there are various markings: 'V' for bends, 'A' for accents, and '3' for triplets. Below the notes, there are fingerings: '1', '2', '4', and '0' for the first staff; '4' and '2' for the second staff; and '3' for the third staff. The fourth staff has no fingerings indicated.

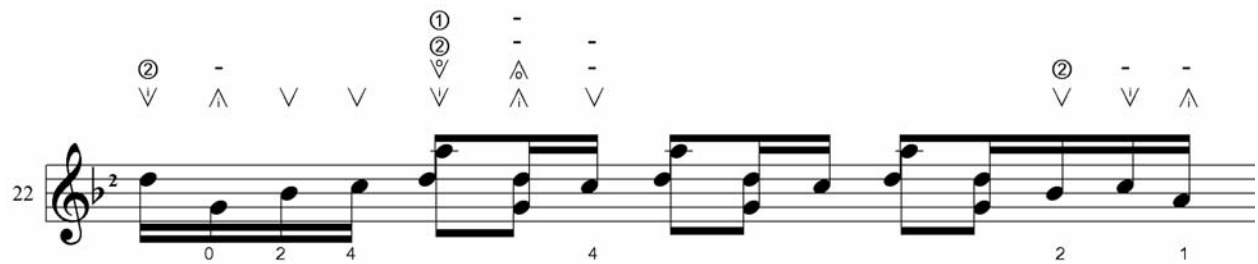
The first system of the musical score for 'The Rose Tree' is written on a single five-line staff. It begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody consists of the following notes: G4 (quarter), A4 (quarter), Bb4 (quarter), A4 (quarter), G4 (quarter), F4 (quarter), E4 (quarter), D4 (half). The lyrics 'The Rose Tree' are written below the staff, aligned with the notes: 'The' under G, 'Rose' under A, 'Tree' under Bb, and 'The' under A. The word 'The' is also written below the final D note.

The first system of the musical score for 'The Little Boat' is shown. It features a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The melody is written on a five-line staff. Above the staff, there are two rows of symbols: the first row contains four 'V' symbols and three 'A' symbols, and the second row contains four 'V' symbols and three 'A' symbols. The melody consists of a series of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. The system ends with a double bar line.

SON

25

3

26

1 0 0(1) 2 1

27

2 1

28

4 2 4 4

33

34

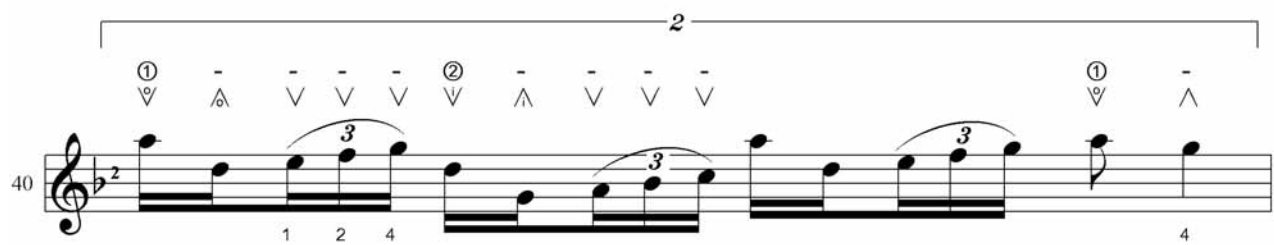
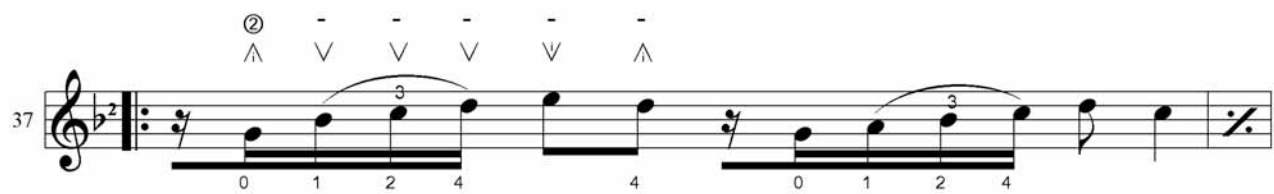
35

36

The image shows a musical score for Bağlama 2, measures 33 through 36. The music is written on a single staff in 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The notes are as follows:

- Measure 33: G4 (accented), A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4. Above the staff are accents: ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^.
- Measure 34: G4 (accented), A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4. Above the staff are accents: ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^.
- Measure 35: G4 (accented), A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4. Above the staff are accents: ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^.
- Measure 36: G4 (accented), A4, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4. Above the staff are accents: ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^, ^.

The score includes fingerings (3, 1, 3, 1, 3, 2, 1) and a double bar line at the end of measure 36.

41

①
③
②

③

4 5 0

0 (2)

2 5 0

5

2

0

42

4 5 0

1

4 1

2 0

2

43

4 5 0

2 1 0

2 4 0

44

①
②
③

③

1 2 4 0

0 1 - 0

5 3 0

0 - 0

45

46

47

48

51

Final ölçüsü.

52

Yıldız Akşamdan Doğarsın (Kol Havası)

(Bozuk Düzen)

Yöre : Yozgat
Kaynak : Nida TÜFEKÇİ

♩ = 80

1 2 5 1 5 0 0 1 2 1 2 5

0 1 2 1 2 5 1 2 5 1 3 1 2 1 4

5 5 1 1 2

1 - 2 1 1 4 1 4 1 1

1 1 3 3 4 1 1 1 2

Yöre : Azərbaycan
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

♩. = 90

① ③ ① ③ ①

0 0 0 1 1 2 1 5 0 5 1 3 1 1

2 4 1 2 1 5 0

0 1 1 2 0 0 1 5 1 3 1

0 0 2 4 1 2 1 1 1 3 1 3 5 1

1 1 3 4 1 3 1 2 1 1 1 3 1 3 1 1

0 2

The image displays three staves of musical notation for Bağlama2, each with specific fingerings and articulations indicated by numbers and symbols.

Staff 1: The first staff contains two measures. The first measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 2, 1, 3, 4, 1, 3, 1, 2, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow. The second measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 2, 1, 3, 4, 1, 3, 1, 3, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow.

Staff 2: The second staff contains two measures. The first measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 3, 4, 1, 3, 1, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow. The second measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 3, 4, 1, 3, 1, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow.

Staff 3: The third staff contains two measures. The first measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 3, 4, 1, 3, 5, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow. The second measure has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It features a sequence of notes with fingerings 2, 4, 1, 2, 1, 3, 5, 1. Above the notes are downward arrows and an upward arrow. The staff ends with a double bar line.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı Soyadı :
Sınıfı :
Numarası :

Tarih: / /

Bu çalışmada neler yaptım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler:

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler:

.....
.....
.....
.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım nasıl yapardım?

.....
.....
.....
.....

1. EK

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı:

Adı Soyadı :

Nu. :

Sınıfı :

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Konu ile ilgili görüşlerini çekinmeksizin ifade eder.					
2. Görüşü sorulduğunda söyler.					
3. Yeni ve özgün sorular sorar.					
4. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
5. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					
III. İNCELEME - ARAŞTIRMA - GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

2. EK

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren Öğrencinin;

Grup Numarası :

Adı Soyadı :

Sınıfı :

1. Arkadaşının Adı Soyadı:

2. Arkadaşının Adı Soyadı:

Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Etkinliğin Başında			Etkinliğin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Ders araç-gereçlerini kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Malzemeleri kullanırken israf etmez.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır. (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirliliklerini temizler vb.)												
Sonuçları tartışırken anlaşılır, konuşur, konuşulanları anlar.												

3. EK

SÖZLÜK

A

akort : Tellerinin istenen frekansa uyumlanması.
aşık : Saz şâiri.

B

bar : Erlik, yiğitlik simgesi olarak görülen bir tür halk dansı.
bozlak : Türkü çeşitlerinden biri.
bozuk düzen : Bir tür bağlama akordu.

D

def : Bir tür vurmali çalgı.
dizi : Notaların arka arkaya sıralanmasıyla oluşan bütün.
düzen : Akort.

E

estetik : Güzellik duygusu ile ilgisi olan veya estetik biliminin kurallarına uygun bulunan.

F

folklor : Belli bir ülkede yaşayan halkın kültür ürünlerinin; geleneklerinin, törelerinin, inanışlarının, müziğinin, oyunlarının, masallarının, efsanelerinin, halk hekimliğinin, konut yapımının, araç-gereçlerinin vb. tümü.

I

ıklığ : Daha çok Orta Asya'da görülen bir tür çalgı.

İ

icra : Bir müzikal yapıtı seslendirme.

K

konum : Başlangıç noktası.
kaval : Nefesli halk çalgısı.
kopuz : Bağlama ailesinden bir çalgı.
konservatuvar : Müzik, tiyatro ve bale alanlarının türlü dallarında sanatçı yetiştirme amacını güden meslek okulu.
koro : Toplu olarak melodili ya da ritimli sözleri söyleyen topluluk.

M

metronom : Zaman sayacı.
mızrap : İlk olarak kiraz kabuğundan, daha sonra plastikten imal edilen bağlama çalmada kullanılan yardımcı araç, tezene.
mahlas : Kimi ozanların, koşuklarında öz adlarının yerine kullandıkları değişik ad.
mey : Nefesli bir halk çalgısı.

N

nüans : Ayırtı.

O

- opera** : Orkestra eşliğinde insan sesi ile yürütülen müzikli oyunlara verilen ad.
operet : Eğlenceli küçük opera.
oratoryo : Oratoryo, genellikle kutsal konulu bir oyun metni üstüne çalgı müziği eşliğinde söylenmek için bestelenmiş ses müziği.

P

- perde** : Bağlamada nota yerlerini belirleyen misinadan yapılmış aparat.
pozisyon : bk. konum

R

- repertuvar** : Dinleti programı, çalışmak için elde bulunan yapıtlar.
resital : Bir sanatçının tek bir çalgı ile verdiği konser.

S

- sipsi** : Nefesli bir halk çalgısı.
stil : Kişiye özgü biçimlendirme ve zevk anlayışı.

T

- tavır** : Yörelere göre farklılık gösteren çalış biçimi.
tuşe : Bağlamada tellerin bulunduğu sapın ön kısmı.

Ü

- üslup** : Bir sanatçıya ya da bir çağa özgü teknik, renk, kompozisyon ya da biçimlendirme yolu.
üvertür : Bir çeşit çalgı müziği

KAYNAKÇA

Atatürkçülük 1. Cilt, MEB Yayınları, İstanbul, 1998.

Haciev, Paraşkev, **Temel Müzik Teorisi**, çev. Ahter Dönmez, Pan Yayınları, İstanbul, 1999.

MEB, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Türk ve Batı Müziği Çalgıları Dersi (Bağlama) Öğretim Programı.

Say, Ahmet, **Müziğin Kitabı**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2001.

Karolyi, Otto, **Müziğe Giriş**, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1999.

Hodeir, Andre, **Müzikte Türler ve Biçimler**, Pan Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Gazmihal, M. Ragıp, **Türk Halk Oyunları Kataloğu**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999.

Sun, Muammer, **Solfej**, Yurt Renkleri, Ankara, 1998.

Ozan Dergisi, Şubat-Mart 2003-sayı 2, İstanbul, 2003.

Parlak, Erol, **El İle Bağlama Çalma Şelpe Tekniği Metodu-1**, Ekin Yayınları, İstanbul, 2001.

TRT, Türk Halk Müziği Repertuarı.

Yazım Kılavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

İnternet Adresleri:

www.kultur.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.tdk.gov.tr